

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto naprej Din. 120—
za pol leta " " " 60—
za četrt leta " " " 30—
za en mesec " " " 10—

za inozemstvo:
celoletno " " " Din. 2 6—
mesечно " " " " 18—

Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji " " " Din. 15—
v inozemstvu " " " " 34—

Posamna štev. 75 par.

SLOVENEK

Cene inseratov:
Enostopna petlinna vrsta: mali
oglas po K 4— in K 6—
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po K 8—, poslana št.
po K 12—.

Pri večjem naročilu popust.
Izjaha vsak dan izvzemši
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.

Mesečna priloga: Vestnik SKSL.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
zagreb .9.011, sarajev. 7563, praško in dunaj. 24.797

Vnanje posojilo.

Ze nekaj dni se ponavljajo v našem domačem in inozemskem časopisju razne vesti o posojilu, ki ga baje namerava zaključiti naša vlada z neko inozemsko finančno skupino.

Časopisne vesti vedo povedati, da gre za tri ponudbe: dve iz Amerike in eno iz Belgije. Ena ameriška skupina da »ponuja«
državi 100 milijonov dolarjev, druga 50 milijonov dolarjev, Belgijanci pa pol milijarde frankov v zlatu. Glede pogojev, pod katerimi bi bili tuji kapitalisti pripravljene priskočiti naši osušeni državni blagajni na pomoč, poročila listov ne soglašajo z ozirom na vsote, ki bi jih država prejela v gotovini, pač pa vedo vsi povedati, da hočejo tuji finančniki naši državi dobaviti na račun železniški material, da hočejo železnice in pristanišča sami graditi i. t. d.

Najverjetnejše je še, kar poroča o nameravanem posojilu navadno dobro poučena belgrajska »Politika«. V tozadnem poročilu čitamo: »Obe (amerikanski) skupini ponujata posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev po kurzu 85 in z 8 procentnimi obrestmi. Polovico vsote bi dobila vlada na svobodno razpolago, za drugo polovico pa bi se nabavil železniški material i. t. d. Obe skupini pa stavita pogoj, da se jima dovoli eksploatacija novozgrajene železnice. Belgijanci pa ponujajo 500 milijonov zlatih frankov po kurzu 75 in z 8 procentnimi obrestmi. Ves denar bi se imel porabiti za nabavo železniškega, poštnega in telefonskega materiala.«

Zaradi popolnosti naj dodamo še, da so stavili (po vesteh drugih listov) ponudniki posojila kot pogoj še izkoriščanje nekkih (vseh?) rudnikov za dolgo vrsto let. Iz navedenih poročil je razvidno, da gre tu za velike vsote in zato je že vredno, da se z nameravanimi finančnimi projekti naše vlade pečamo nekoliko pobližje. 100 milijonov dolarjev je danes 30 milijard kron in če k tej vsoti prištejemo še stare naše dolge, ne bomo daleč od 100 milijard! Obrestovanje te vsote po ameriški 8 procentni meri bi znašalo več kot ves naš današnji državni proračun.

Ponujani emisijski kurzi novih posojil so skrajno neugodni. Kurz od 85 znači, da bomo dobili za vsako zadolžnico od 100 kron v resnici le 85 (oziroma 75) kron. Obrestni pa bo treba plačati, kakor da bi prejeli celih 100 kron (8%), t. j. celih 10 in pol odstotkov. To meji že zelo na oderuštvo. Kdor sprejme take pogoje, mora biti že v presnetih finančnih škripcih. — Izgleda, da Amerikanci dobro poznajo položaj naše državne blagajne.

Ne baš toliko slab v finančnem oziru, ampak naravnost katastrofalen v moralnem pogledu z ozirom na državni ugled je pa pogoj, da mora država za določeno vsoto nabaviti raznega materiala, seveda v deželah, odkoder posojilo prihaja. To je izraz skrajnega nezaupanja v solidnost in poštenje naše državne finančne uprave. Kdor dobro gospodari in polaga o svojem gospodarstvu redne, točne in solidne račune, dobiva denar na svoj podpis, brez nadaljnjih obveznosti. Zakaj pri nas to ni mogoče, kar je mogoče povsod v Evropi?

Še večji izraz nezaupanja pa leži v zahtevi po eksploataciji novih zgradb oziroma naših rudnikov. Znani berlinski rudniški strokovnjak prof. Hoppe je cenil med vojno kot izvedenec nemške vlade kromove rudnike pri Velesu tako visoko, da je izjavil, da bi Jugoslavija lahko diktirala ceno tega blaga na svetovnem trgu! Tudi za železni rudnik v Lubiji se trga o razne finančne družbe, odkar obstoji Jugoslavija. In vse to ogromno prirodno bogastvo naj država sedaj na desetletja ali pa na večnost zastavi, samo da se reši do skrajnosti nesposobna radikalno-demokratska vlada iz svojih finančnih zadreg? Vse take in slične ponudbe, ki slove na privilegiju eksploatacije naših železnic ali rudnikov, so strahne moralne klobute za Belgrad, kajti če si upajo tuji finančniki izveliči iz teh podjetij toliko denarja, da nam ponujajo čez 30 let vse zastonj nazaj, ali ne bi mogla tudi država sama doseči če ne istega pa vsaj podoben rezultat? Toda nesposobnost, nesposobnost! Ta nas bije!

Principijelno noben človek ne bi ugo-

varjal tujim posojilom. Če pride v deželo tuj kapital, to še ni da bi moralo biti škodljivo. Pač pa so lahko pogoji tako poniževalni in tako nečastni za neodvisno in suvereno državo, da se je težko odločiti, kaj je boljše: Ali sramotno suženjsko go-

spodarsko življenje ali častna gospodarska smrt.

Parlament bo imel težko delo — ako ni vse pisanje o tujih posojilih čisto navaden od vlade podpiran (če ne celo insecniran) borzni bluff!

Ameriško posredovanje med Italijo in Jugoslavijo.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Finančni minister dr. Kumanudi je dobil od vlade natančna navodila za genovsko konferenco, posebno še glede pogajanj z Italijo. Vlada stoji na stališču, da se mora rapalska po-

godba v polnem obsegu izvršiti. Zdi se, da je zunanji minister dr. Ninčič vodil politiko na lastno pest. Ameriški poslanik v Rimu je dobil iz Washingtona nalog, naj posreduje med Italijo in našo državo.

Nemški odgovor na noto antante.

Genova, 21. aprila. (Izv.) Odgovor nemške delegacije, ki je naslovljen na predsednika italijanske delegacije, je bil izdan danes ob enajstih in opozarja na to, da Nemčija že več let priznava rusko sovjetsko republiko. Dalje poudarja odgovor, da je bil sporazum z Rusijo za Nemčijo zato posebno važen, ker je bila tu možnost, doseči z veliko državo, ki se je udeležila vojne, mirovno stanje in omogočiti prijateljske odnose, ki ne temelje na grehah preteklosti. Predlogi londonskega programa so prezrli nemške interese. Ako bi jih Nemčija podpisala, bi to provzročilo težke reparacijske zahteve v škodo Nemčije in cela vrsta določb bi privedla do tega, da bi posledice carskih vojnih dolgov nosila sama Nemčija. Ze ponovno je nemška delegacija v obsežnih razgovorih opozarjala države, ki so podpisale vabilo h genovski konferenci, na svoje težke pomisleke. Pa vse to je ostalo brez uspeha. Nasprotno je nemška delegacija zaznala, da so se države, ki so podpisale povabilo, jele na svojo roko pogajati z Rusijo. Iz poročil o teh pogajanjih bi se dalo sklepati, da bo sledil sporazum v kratkem času, da pa pri tem ne bodo uvaževane pravične nemške želje. Nemška delegacija spričo tega ni dvomila, da je prisiljena, svoje interese neposredno zastopati, ker bi sicer prišla v položaj, da zadene v komisiji ob načrt, ki bi bil zanjo nesprejemljiv, ki pa ga je večina članov komisije že sprejela. Dogovor z Rusijo je bil torej v nedeljo zvečer v popolnem soglasju z načrtom, ki je bil sestavljen že pred tedni, podpisan in proglašen. To postopanje kaže popolnoma jasno, da nemška delegacija te poti, ki so jo vodila do pogajanj z Rusijo, ni nastopila radi pomanjkanja smisla skupnosti, nego iz nujnih razlogov. Kaže prav tako jasno, da je nemška delegacija stremela za tem, da svojih potov ne zakriva. Željam nemške delegacije bi povsem ustrezalo, ako bi se na konferenci dosegla splošna rešitev ruskega vprašanja in ako bi se splošni rešitvi mogel vključiti nemško-ruski dogovor. Možnost za to je podana. Kar se tiče nadaljnega obravnavanja ruskega vprašanja na genovski konferenci, meni tudi nemška delegacija, da je pravilno, da se ne udeležuje posvetovanj prve komisije glede onih vprašanj, ki se tičejo med Nemčijo in Rusijo že urejenih zadev, ako bi bilo njeno sodelovanje posebno nezaželeno.

Nasprotno, nemška delegacija ni interesirana pri vseh onih vprašanjih, ki so izročena komisiji in ki se ne nanašajo na že rešene točke nemško-ruskega dogovora. Nemčija se nikakor ne mara odtegniti sodelovanju v svrhu evropske obnove; zato je nemška delegacija pripravljena delati skupno z drugimi državami v smislu pomirljivosti in spravljivosti med vzhodom in zapadom, kar si je nadel za nalogo genovska gospodarska konferenca.

Rathenau o nemški politiki.

Genova, 21. aprila. (Izv.) Nemški minister zunanjih poslov dr. Rathenau je dopoldne ob pol dvanajstih sprejel zastopnike mednarodnega časopisja in jim podal nastopno izjavo: Nemčija ne zasleduje pri sklepu rusko-nemške pogodbe ničesar drugega, kakor da pospešuje vprašanja med-

sebojnih mirovni odnosov in da sodeluje pri vprašanjih, ki se tičejo skupnosti obeh držav. Govornik je izrekel iskreno zahvalo italijanski delegaciji, ne le za to, ker je priredila impozantno in tako važno konferenco, temveč tudi za konciliantnost in politično dalekovidnost. Med nemško vlado in nemško delegacijo vlada popolna složnost. Nemška delegacija se smatra navdahnjena z evropskim duhom. Nemčija bo storila vse, kar je v njeni moči, da se novi zgodovinski čin dovrši na italijanskih tleh.

Francosko stališče.

Genova, 21. aprila. (Izv.) Agence Havas javlja iz Pariza: Francoski ministrski predsednik Poincare je dal delegatu Barthouju navodila, po katerih pada vsa odgovornost za nemško-ruski dogovor na nemško delegacijo v Genovi. Zato morejo Francozi nadaljevati svoja pogajanja z Rusi, vendar pod pogojem, da priznajo načela, ki so bila stavljena na cannski konferenci, predvsem glede ruskih predvojnih dolgov. Pogoji cannske konference pa stoji v ostrem nasprotju z nemško-ruskim dogovorom. Zato je predpogoj vsemu, da se ruska delegacija že vnaprej odpove, posluževati se takih klavzul, ki so slične onim v nemško-ruski pogodbi.

**Kako genovska konferenca »rešuje«
gospodarski problem.**

Genova, 21. aprila. (Izv.) Finančna komisija je včeraj v svoji plenarni seji sprejela predloge podkomisije, ki se tičejo valutnih vprašanj, nadalje zlate veljave, stabilizacije vrednosti zlata na temelju državne individualne realizacije, ukinjenja novih bankovcev in vzpostavitve ravnotežja v državnem gospodarstvu, toda z gotovimi pridržki. Sklenilo se je tudi, omogočiti vzpostavitev termenske kupčije z devizami.

Italijanski kralj v Genovi.

Genova, 21. aprila. (Izv.) Program poseta italijanskega kralja v Genovi obsega nastopne podrobnosti: Kralj pride v Genovo jutri, v soboto, ob osmih zjutraj, in sicer se pripelje na krovu oklopnice »Conte di Cavour«. Ob devetih se poda na prefekturo, kjer bo sprejemal najprej ministre, poslance in senatorje, nato pa delegate na genovski gospodarski konferenci. Ob pol trinajstih se vrši v čast delegatom genovske konference na krovu ladje »Dante Alighieri«
svečan zajtrk. Ob petnajstih bo sprejemal kralj v mestni hiši zastopnike mestnih oblasti.

Predlogi antante se vnovič redigujejo.

Genova, 21. aprila. (Izv.) Prva podkomisija gospodarske komisije je sklenila, da izroči protipredloge, ki so bili izdani k poročilu londonskih izvedencev, kolegiju strokovnjakov, kateremu se naroči, naj sestavi besedilo v smislu smernic, ki so bile ugotovljene pri splošnih razgovorih. To besedilo naj omenjeni kolegij predloži podkomisiji. Prihodnja seja bo jutri.

Avstrijski kanceler odpotuje v Genovo.

Dunaj, 21. aprila. (Izv.) Avstrijski zvezni kanceler dr. Schober in finančni minister dr. Girtler odpotujeta v nedeljo zvečer skupaj k mednarodni gospodarski konferenci v Genovi.

Rusija zahteva svoje priznanje.

Genova, 21. aprila. (Izv.) Odgovor ruske delegacije na predloge londonske spomenice se glasi: Gospod ministrski predsednik! Ruska delegacija je z največjo

pažnjo proučevala predloge zavezniških vlad, ki so bili izraženi v dopolnitvi protokola od 15. aprila t. l. in je hkrati vprašala za svet svojo vlado, kaj misli o tem. Ruska

delegacija je še vedno mnenja, da sočasni gospodarski položaj Rusije in okoliščine, ki so dovedle do tega, Rusijo popolnoma opravičujejo, da zahteva spriča obveznosti, ki se ji stavljajo, priznanje svojih protizahtev. Vendar je ruska delegacija pripravljena iskati nova pota, ki bi dovedla do rešitve in da bi se na ta način odstranila sporna vprašanja, ter bi Rusija priznala člene 1, 2 in 3a omenjenega dopolnila in sicer pod pogojem, da se prvič znižajo vojni dolgov in zaostale obresti in da se drugič Rusiji dovoli primerna finančna pomoč. Le na ta način bi bilo mogoče Rusiji, da se čimprej dvigne iz sedanjega gospodarskega položaja. Kar se tiče člena 3b, bi bila ruska vlada s pridržkom gorenjih določb pripravljena, dovoliti bivšim lastnikom uporabo nacionaliziranih ali pridržanih posestev, ali pa ako bi to ne bilo mogoče, odškodovati bivše lastnike, bodisi potem neposrednega dogovora, bodisi na podlagi določil, katerih podrobnosti naj se ugotove na tej konferenci. Pomoč iz inozemstva je za obnovo Rusije absolutno in neobhodno potrebna. Ruska delegacija želi tudi pojasniti vsem zborovalcem, dasi je to samo po sebi razumljivo, da ruska vlada ne more prevzeti nikakih obveznosti za dolgove svojih prednic, dokler je interesirane države oficialno in de iure ne priznajo. Upam, da najdejo omenjene države v teh predlogih zadostno podlago za vzpostavitev pogajanj. Podpis: Čičerin.

Naša vlada ne prizna nemško-ruske pogodbe.

Zagreb, 21. aprila. (Izv.) »Slobodna Tribuna«
poroča iz Belgrada, da je ministrski svet je sklenil na svoji včerajšnji seji, da ne prizna nemško-ruske pogodbe, ker njene določbe nasprotujejo versailleski mirovni pogodbi. Isti list javlja, da je ministrski svet razpravljal tudi o spomenici hrvatskega bloka in da je sklenil za enkrat to vprašanje odgoditi. Definitivno bo o tej stvari sklepal šele tedaj, ko se bo ugotovilo, kdo je podpisal spomenico, kdo jo poslal v Genovo in kdo jo je tam izročil italijanskim oblastem. Za sedaj se ne bo nič ukrenilo, ker ni izključeno, da je bila spomenica podtaknjena.

Razdelitev države na oblasti.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Na seji ministrskega sveta se je v glavnem sprejela razdelitev prečanskega dela države. Slovenija bo razdeljena na dve oblasti s sedežem v Ljubljani in Mariboru, Dalmacija na dve oblasti s sedežem v Splitu in Dubrovniku, Bosna in Hercegovina na štiri oblasti s sedežem v Tuzli, Banjaluki, Sarajevu in Mostaru. Glede razdelitve Hrvatske je nastal med radikalcem in demokrati spor posebno radi Srema.

Razprava o dvanajstih.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Na današnji seji finančnega odbora so razpravljali o dvanajstih za maj in junij. Železniški minister zahteva izreden kredit za popravilo lokomotiv in vagonov in za popravilo nekaterih železniških prog. Te kredite bi deloma pokrili iz rednih dohodkov, 30 milijonov dinarjev bi se pa vzelo iz investicijskega posojila. To vsoto bi vrnil, ko bo odobren redni proračun. Tudi ministrstvo za javna dela in prometno ministrstvo sta zahtevala izredne kredite. — Jutri popoldne bo finančni odbor razpravljal o zahtevi zdravstvenega ministrstva za izredne kredite za bolnišnice.

**PRIHODNJA SEJA NARODNE SKUP-
ŠČINE.**

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Prihodnji ponedeljek, 24. t. m., bo plenarna seja narodne skupščine, na kateri se bo izvolil odbor za anketo glede afere generala Zečevića. Kakor znano, na zadnji seji skupščine pred prazniki radikalcem niso hoteli pristati na to, da bi opozicija od 9 članov odbora dobila 3 člane. Ker ni bilo kvoruma, se odbor ni mogel izvoliti. Opozicija se bo ponedeljkove seje udeležila polnoštevilno.

Naročajte 'Slovenca'!

Podpredsednik deželnega sodišča, dvorni svetnik Fran Regally:

Preosnova porote.

(Dalje.)

III. Ali naj sme sodišče kdaj razveljaviti pravorek porotnikov in kdaj?

Po § 332 sedaj veljavnega kazenskega pravnega reda sme porotno sodišče, kadar so porotniki izrekli, da je obtoženec kriv, pa so vsi sodniki porotnega sodišča mnenja, da so se porotniki pri tem izreku v glavni stvari zmotili, odrediti, da se sodba odloži do prvega prihodnjega porotnega zasedanja in stvar odkaže pred drugo poroto. Edinole v tem slučaju, torej edinole obtožencu v korist, se sme sedaj sodba odložiti in povzročiti, da se o stvari znova razpravlja.

Po načrtu pa naj bi imeli sodniki porotnega sodišča pravico uradoma razveljaviti pravorek porotnikov, ki se jim zdi pomoten, in sicer z večino glasov, kadar bi bilo to obtožencu v korist, ako bi mu bilo v kvar, pa le soglasno.

Ta določba je po mojem mnenju nesprejemljiva, ako naj ljudsko mnenje res kaj velja. Ako naj ima porotno sodišče pravico, razveljaviti vsak pravorek porotnikov, potem porote sploh ni treba, potem naj sodi kar sodišče. Zato bi se morala takak nakana gladko odkloniti in pridržati sedaj veljavna določba z utesnitvijo, da zadošča že večina glasov članov porotnega sodišča, da se odloži sodba in stvar odkaže pred drugo poroto, ako menijo, da so se porotniki zmotili obtožencu v škodo.

Vem, da se mi gledé na neki slučaj, ki se je lani razpravjal pred ljubljansko poroto, lahko ugovarja, da utegne biti tak popravek porotnega sodišča potreben, ako porotniki soglasno izjavijo, da so se pri odgovoru zmotili ali pa da so hoteli odgovoriti nasprotno, pa vprašanja niso razumeli. Ne gledé na to, da je bil to bržčas edini tak slučaj, ki se je kdaj dogodil, menim, da bi se tudi za tak slučaj ne smelo porotnemu sodišču priznati pravice razveljaviti pravorek porotnikov, pač pa bi bilo dati porotnikom pravico, da, še preden zapusté porotno dvorano, četudi že po razglaseni sodbi — morda po poprejšnjem posvetovanju, vendar ne da bi smela stranka ali njih zastopniki o tem kaj govoriti ali staviti porotnikom kake predloge — sporočé porotnemu sodišču iz lastnega nagiba svojo pomoč, na kar bi smelo kasacijsko sodišče, pa edinole gledé na izjavo porotnikov razveljaviti celo razpravo s sodbo vred in stvar odkazati pred drugo poroto.

IV. Pristojnost porote.

Porotnim sodiščem je odkazati v presojo najhujša zločinstva, pa tudi izključno le zločinstva, ne tudi pregreške.

Avstrijski kazenski zakon, ki z malimi izjemami še danes velja pri nas, grozi zločinom redoma s kaznijo ječe ali težke ječe od 6 mesecev do 1 leta, ali od 1 do 5 let, ali od 5 do 10 let, ali dosmrtno, ali pa končno tudi smrtno kazen; le redko se razprostira zagrožena kazen preko dveh imenovanih postavk. Gledé na to se je lahko kratko določilo, da imajo o kaznivih dejanjih, katerim zakon grozi s kaznijo ječe ali težke ječe nad 5 let ali pa s smrtno kaznijo, soditi porotna sodišča. Načrt novega kazenskega zakona pa ne pozna takih mej. Prav često se n. pr. zagrožajo kazni na svobodi od 3 do 20 let. Sedanjemu podobno načelo se torej ne bo moglo izreči. Naj si li zakonodavec pomaga tako, kakor si je pomagal vsjedobno avstr. zakonodavec v onih ma-

loštevilih slučajih, v katerih je segala zagrožena kazen preko dveh imenovanih postavk, da je namreč, kadar ni pred poroto spadojčih slučajev podrobneje ali drugače opisal, dejal, da imajo porotna sodišča soditi o gotovih hudodelstvih tedaj, kadar se zaradi zelo obtežljivih okolištin ali zaradi velike hudobnosti ali nevarnosti izrečno predlaga kazen na svobodi nad pet let? Po mojem mnenju bi si tako nikakor ne smeli pomagati, kar bi s tem prepustili državnemu pravniku določanje pristojnosti sodišča in bi državni pravdnik, ako bi se mu morda stvar zdela prekočljiva za poroto, poskušil svojo srečo pred sodečim sodiščem, kakor je to med vojno, ko je bilo poslovanje porotnih sodišč suspendirano, često poskušal pred izjemnim sodiščem v slučajih, v katerih bi ne bil nikdar tožil pred poroto. Ker pa tudi tu večkrat ni uspel, je bridko tožil, da je postalo izjemno sodišče za nasa prava porota.

Državni pravdnik je od svojih nadrejencev docela odvisen upravni uradnik, ki mora izvrševati naročila svojih pristojnikov, najsi je sam tudi drugega prepričanja. Prepuščati državnemu pravniku določitev pristojnosti sodišča za gotove slučaje, bi bilo istovetno z delnim uvajanjem kabinetne justice. Ker torej tudi to nikakor ne gre, ne preostaja ničesar drugega kakor izrečno navesti vsa zločinstva, o katerih ima soditi porota.

Preobširno bi bilo, ako bi hotel tu naštevati vsa zločinstva, o katerih naj sodi porota, in utemeljevati, zakaj naj sodi porota ravno o vseh navedenih in ne tudi o drugih zločinstvih. Vrh tega pa to sedaj tudi še zato ni možno, ker načrt novega kazenskega zakona še ni izgotovljen. Dokler pa ne vemo, kaka in katera zločinstva bomo imeli, seveda tudi ne moremo govoriti o tem, katera naj se odkazuje poroti v presojo. Zato si moram pridržati tozadevna izvajanja za poznejši čas, ko dobim v roke načrt novega kazenskega zakona. Za sedaj pa se je treba zadovoljiti le z vodilnimi načeli.

Pred vsem se po mojem mnenju nikakor in pod nobenim pogojem iz pristojnosti porotnih sodišč ne sme izločiti takozvanih političnih zločinstev. Ne gledé na to, da ta pojem nikdar ni pravnotehničen, in da se politična zločinstva kot taka vobče ne dajo pravilno opredeliti, je tudi v navadnem življenju pojem tako nestalen in raztezen, da je, kakršna je vsakokratna politična konstelacija, kako dejanje n. pr. po naziranju strank, ki so danes na krmilu, zločinstvo veleizdaje, dočim je bilo včeraj po naziranju strank, ki so bile včeraj na vladi, ali bo jutri po mišljenju jutrišnjih vladodržcev velezasluzno patriotično delo. Le potem, ako bo tudi o takozvanih političnih zločinstvih sodila porota, bo zaupanje ljudstva v pravosodje popolno. Ako pa katerokoli sedaj kaznivo dejanje po soglasnem ljudskem naziranju ne bo več vredno kazni, bo ljudstvo ravno samo na merodajnem mestu poskrbelo, da se zakon izpremeni.

Nasprotno pa bi se morala po mojem mnenju iz porotne kompetence nepogojno izločiti vsa kazniva dejanja zoper varnost časti in zoper katerokoli drugo človeško dobro, o katerih sodi sedaj porota edinole tedaj in zato, kadar in ker so se izvršila potom tiska. Način izvršitve pa ne sme nikdar biti kriterij za pristojnost sodišča. O kaznivem dejanju, ki spada pred poroto kot tako, mora soditi porota vedno brez izjeme, ali se je izvršilo potom tiska ali kakorkoli drugače. Ako pa o kaznivem dejanju kot takim nima soditi porota, potem naj o njem tudi tedaj ne sodi, kadar se je

izvršilo potom tiska. Vsaj se vobče pri nobenem kaznivem dejanju pristojnost sodišča ne določa po tem, kdaj (podnevi ali ponoči), kje (doma ali v gostilni ali na cesti itd.), pod katerimi okolištinami (na samem, med štirimi očmi ali vpricho še tolike množice ljudi itd.) in kako (z roko, z nožem, s kolom itd.) se je izvršilo. Sodišče, ki ima soditi o kakem kaznivem dejanju, mora biti določeno ne gledé na vse te okoliščine, ki pa utegnejo biti pač važne za odmero kazni, ako pride do obsodbe. Do trenutka obsodbe in do temu trenutku sledeče odmere kazni pa ne smejo te okoliščine igrati prav nobene vloge.

Po načrtu naj sodi porota predvsem o umoru, uboju, požigu, ropu, goljufivem bankerotu in pa o vseh zločinstvih zoper dolžnosti javnega urada, osobito o zlorabi uradne oblasti. Po mojem mnenju bi bilo nepogojno odkazati poroti tudi ponarejo in prenarejo kovanega in papirnatega denarja, ker govoré za to iste okoliščine kakor gledé gorenjih zločinstev. Vsekako bi pa kazalo, razen navedenih vsa druga zločinstva iz koristoljubja izločiti iz pristojnosti porote, katero naj bi ta zločinstva dosegla, da sodi o njih porota; z vsemi nešetetimi tovrstnimi kaznivimi dejanji, osobito z vsemi tatvinami, goljufijami in poneverbami obremenjati poroto pa res ni nobenega povoda, osobito ker ljudstvo, kakor sem se nebrojokrat prepričal, tozadevno poklicnim sodnikom docela zaupa in samo ne želi o tem soditi. Kako nezanesljive pa so meje po višini vrednosti ali zneska, o tem se imamo vsak dan priliko prepričati, ko kupna moč denarja dan na dan pada. Sicer pa tudi višina zneska ne sme biti pravi kriterij za to, ali naj se presoja gledé kakega zločinstva odkazuje poroti, marveč velikost zlobe in pa velikost in način poseganja zločinca v socialne razmere.

Sicer pa si, kakor že gori rečeno, tozadevna podrobna izvajanja pridržujem za poseben članek. (Dalje.)

Millijardna škoda v Bitolju.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Iz Bitolja prihajajo še vedno vznemirjujoče vesti. Eksplozije se še nadaljujejo. Municije za 40 milijonov dinarjev, skupna škoda pa znaša 1 milijardo dinarjev. Vso krivdo nosi vojno ministristvo.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Po zadnjih vesteh iz Bitolja se je posrečilo preprečiti največjo katastrofo, ki bi utegnila doleteti mesto in ki bi nastala, ako bi se vnele velike množine nakopičenih granat težkega kalibra. Bolnišnica v Bitolju je popolnoma porušena. Tudi vladno poslopje je zelo trpelo. En del mesta je še vedno v plamenih, vendar pa napreduje delo za omejitev požara.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Republiškanski poslanec Gjonović je interpeliral vojnega ministra generala Vašiča zaradi eksplozije v Bitolju in zahteval pojasnil o vzrokih nesreče in kdo je kriv.

PRORAČUN ZA LETO 1922.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Kakor se doznava iz vladnih krogov, bo proračun za leto 1922. izgotovljen najkasneje do konca junija in se za drugo polovico leta more računati z rednim proračunom. Govori se tudi, da bodo razpuščena ministristva za izenačenje zakonov, za pošto in brzojav in za socialno politiko. Isto velja baje tudi za ministristvo za agrarno reformo, ki se spoji s poljedelskim ministristvom.

AVSTRIJA PROSI ZA ZVIŠANJE POSOJILA.

Dunaj, 21. aprila. (Izv.) Praški listi poročajo, da bo avstrijska vlada prosila češkoslovaško vlado, da zviša posojilo Avstriji na 1 milijardo češkoslovaških kron.

DR. BENEŠEVO STALIŠČE TRDNO.

Praga, 21. aprila. (Izv.) Češkoslovenska Republika piše, da je zunanji minister dr. Beneš na svojem mestu nenadomestljiv in da je njegovo stališče neomajano.

MASARYK GRE NA ODDIH.

Praga, 21. aprila. (Izv.) Kakor hitro bo politični položaj dopustil, bo odpotoval predsednik Masaryk na daljši odih na Sicilijo.

NEMIRI NA IRSKEM.

Rim, 21. aprila. (Izv.) V Belfastu so uporniki, da bi se maščevali, zapalili okrog 30 hiš. Nastopile so čete, ki so morale na upornike streljati s strojnimi. Pri tem je bilo več revolucionarjev usmrčenih.

Dublin, 21. aprila. (Izv.) Irška delavska stranka je proglasila stavko, ki se začne v ponedeljek, dne 24. t. m. po vsej Irski. Stavka je protest proti političnemu porazu, ker ni prišlo do sporazuma.

Dublin, 21. aprila. (Izv.) Mirovna konferenca je bila odgodena do 26. t. m., ne da bi se bil sklenil sporazum.

Dopis iz Albanije.

Stanje katolicizma v neodvisni, od vseh evropskih velesil ter Amerike in Japonske priznani Albaniji, je danes sledeče: V mejah, določenih po londonskem traktatu 1913. leta, živi okoli 1 milijon duš, od katerih je okoli 600.000 kristjanov, ostali so mohamedanci.

Katoličanov je okoli 300.000, večina na severu in sicer: takozvane visoke alpe, Dukadžini, Pulati, Puka, Merdita, Kilela, Skader, bojansko porečje, drinsko porečje, Zadrime, leško gorovje, breg Matio; tem se pridružujejo južnoalbanski katoličani draške nadškofije, koje cerkvena jurisdikcija obsega tudi Valono in je pred 1913. letom obsegala vrh tega danes grško Santa Maura in Janino.

Albanija ima danes apostolskega delegata, nadškofa Ernesta Cozzi iz Tridenta, ki je bil imenovan lani in stoluje v Skadru.

Skadrski nadškof je tudi katoliškim Slovincem znani msgr. Lazar Miedia, Albanec, ki je bil preje nadškof v Skoplju z rezidenco v Prizrenu, in je bil lani namesto msgr. Seregija, kateri se je zaradi bolezni bil odpovedal ter je 14. t. m. v Skadru umrl, za nadškofa v Skadru imenovan. Msgr. Miedia je bil med velikim navdušenjem prebivalstva instaliran dne 14. februarja t. l.

Nadškof v Draču je msgr. Francesco da Biero, Italijan; škof v Pulatiju je Albanec, msgr. Bernardin Shllaku, frančiškan; škof v Lješju je msgr. Alojzij Bumci, Albanec; škof v Sappi msgr. Jurij Kolezi, v Merditiji pa je škof msgr. Jožef Gjonali, oba Albanca. Slednji je prvi škof v Merditiji, kjer je preje nadpastiroval nepozabni opat Dochi.

Katoliška albanska hierarhija je eden najvažnejših faktorjev tudi v političnem življenju dežele. Omenjeni prelati so vsi na svojem mestu tako kot vneti katoličani kakor kot patrioti, ki bodo močno pospeševali napredek neodvisne dežele, katera ima pred seboj lepo bodočnost.

Italijanski vpliv v Albaniji je skoro popolnoma eliminiran. Čim manj bo Albanija gledala na nasprotno jadransko obal,

Razstave in predavanja društva »Probuda« v letu 1922.

»Probuda«, društvo jugoslovenskih umetnikov, industrijev in trgovcev v Ljubljani, je v teku prvega leta svojega obstoja priredilo sledeče razstave in predavanja: v Kranju, na Bledu, v Škofji Loki, v Crnomlju, Novem mestu, v Brežicah, Celju, Mariboru in St. Vidu nad Ljubljano. Ker pa so bile vse razstave kakor tudi predavanja povsod zelo mnogobrojno obiskane, in ker so najrazličnejši krogi na njih izražali svoja mnenja, zato ne bo odveč, ako podamo slovenski javnosti kratek, skromen pregled, kako, kdaj in kje so se vršile razstave društva »Probuda«. Kot uvodno točko pa moramo še preje prav posebno poudariti, da je namen in cilj društva »Probuda« nič drugega kakor razširjanje smisla in ljubezni do domače narodne umetnosti in pospeševanje umetne in stavne obrti na podlagi domačih umetniških motivov ter pred vsem osamosvojitve od tozadevne tuje industrije. Dalje: nuditi absolventom in absolventinjam obrtnih učilišč, v kolikor pridejo v poštev, kakor tudi sploh umetno-obrtniškimi delavcem popolnejšo izobrazbo in umetno-obrtniško direktivo v njihovih strokah. Dalje obrača društvo pozornost v teh strokah uporabnim invalidom. Kot važna točka društvenega programa je pa pred vsem: zbiranje etnografskega blaga potom posebne društvene sekcije za varstvo domačije in ljudsko umetniških motivov na obrtnih in stavbnih predmetih v svrhu uporabe v umetnosti, v obrti in v stavbarstvu.

Prva razstava »Probuda« se je otvorila

dne 2. julija na Tehniški srednji šoli v Ljubljani ob zaključku slikarske šole »Probuda«. — Razstavo so poselele vse višje oblasti, mnogo obrtnikov iz dežele in mest ter skoro vse ljubljansko dijaštvo.

Druga razstava društva »Probuda« je bila 22. julija v Kranju. Razstavo je otvoril v poslopu gimnazije okr. glavar Znidaršič z velepomembnim nagovorom. Razstavo so obiskali ravnatelj Fajdiga, dekan Koblar, župan Pirc, veletržec Majdič, tajnik obrtne zadruge Meglič kakor tudi vse uradništvo in meščanstvo. Za razstavo so se posebno zanimali obrtniki in obrtni naraščaj.

Tretja razstava »Probuda« se je otvorila v soboto, 23. julija zvečer na Bledu v Zdraviliškem domu ter je ostala odprta čez nedeljo, 24. julija, cel dan. Razstavo je otvoril g. Rus Iv., predsednik zdraviliške komisije v navzočnosti mnogih visokih dostojanstvenikov. ki so se tedaj nahajali na letovišču na Bledu. Med drugimi odličnimi osebami so razstavo ogledali tudi Frank Sakser (iz Amerike), dr. Luka Roguljič iz Rume, gen. ravnatelj Praprotnik, dr. O. Ribač, dr. Janežič, general Majster in domači župan Tome, ki je zastopnik »Probuda« gostoljubno sprejel pod svojo streho. Za razstavo so se pa posebno zanimali blejski obrtniki in letoviščarji-tujci. — Zdraviliška komisija je dala svoj paviljon za razstavo na razpolago, kar bodi z zahvalo omenjeno. —

Četrta razstava je bila dne 26. in 27. julija v »Društvenem domu« v Škofji Loki. Župan Josip Hafner je v navzočnosti vl. svetnika Šubica in njegove soproge in mnogih drugih odličnih posestnikov otvoril razstavo v navdušenih besedah za domačo umetnost in obrt. Razstavo so med

drugimi obiskali: mestni župnik č. g. dr. Tom. Klinar in kaplan Terčelj, koroški begunec č. g. župnik Matej Ražun in dekan Mrak, dalje dr. Triller, dr. Jerala, dr. Hubad, notar Lenček, veletržec Rajko Thaler, špiritual Cerin, lekarnar Burdich, sodni nadsvetnik Šumer, živinozdravnik Čeh, vseučiliški profesor dr. Jesenko, prof. dr. D. Gornjanc itd. Kakor v Kranju in na Bledu so se tudi v Škofji Loki za razstavo zanimali posebno obrtniki in mladina. Gospa dr. Volavškova je prevzela pokroviteljstvo razstave. Moralni uspeh vseh štirih razstav je bil velik. Sestavili so se povsod krajevni odbori (okrugli), ki bodo pričeli s sistematičnim delom na polju domače umetnosti. — Na vseh razstavah sta predavala profesorja dr. Val. Rožič in Davorin Volavšek; prvi o gospodarskem razvojnem pomenu domače umetnosti v obrti in industriji; drugi o postanku in razvoju ljudske umetnosti sploh. Aranzerja vseh razstav sta bila predsednik »Probuda« prof. Oto Grebenc in vodja slikarske šole »Probuda«, akad. slikar prof. Strle. — Na vseh dosedanjih razstavah je bilo občinstvo oduševljeno za domače narodne motive v umetnosti.

Po 14 dnevem odmoru je društvo »Probuda« nadaljevalo s svojimi razstavami in sicer na Dolenjskem in Štajerskem.

Dne 17. avgusta 1921 se je otvorila peta razstava v Laknerjevem salonu v Crnomlju. Okr. glavar dr. Ogrin je ob otvoritvi v jedrnatih pozdravnih besedah poudaril velik pomen razstave za razvoj domače umetnosti in posebno važnost ožje okrožne organizacije v zvezi s centralnim društvom »Probuda«. — Razstavo so obiskali referent za verstvo in prosveto msgr. Steška, vseuč.

docent dr. Joa. Rus, ing. Al. Horvat, viš. gradbeni komisar dr. železnice v Zagrebu, ing. C. Pirc, domača duhovščina z župnikom na čelu, župnika Kosobud in Kolbežen, župan črnomeljski, zdravnik dr. Malerič, sod. svetnik Celestina, šolstvo, obrtništvo. Pristno domače je bilo, da je mestna občina dala »na bobenc« razglasiti po mestu otvoritev razstave. Učitelj Račič iz Adlešič in učiteljica Bavdek sta prevzela v roke okrožno organizacijo.

Dne 20. avgusta 1921 se je vršila česta razstava »Probuda« v Novem mestu. Okr. glavar Zima-Gall je otvoril često razstavo v »Narodnem domu« v navzočnosti novomeškega župana, duhovščine, uradništva in šolskih zastopnikov. Vodja okr. glavarstva je poudaril še prav posebno važnost in pomen razstave za Novo mesto in cel okraj, ki hrani še toliko pristno narodnega v sebi, kar pričajo Trdinove povesti in pravljice. — Razstavo so se udeležili: dvorni svetnik graščak Šuklje s soprogo, ki je takoj pristopila k društvu »Probuda« kot redni član —, predsednik okrož. sodišča dr. Polenšek, ravnatelj Škerlj, nadzornik Wester, prof. dr. Ažman, vl. svetnik Fer. Sendel, vodja Matko, drž. pravdnik dr. Kremžar, prof. Škerlj, prof. Germ, župan Rozman, dr. Režek, dr. Ivanetič, dr. Česnik in Fišinger. — Dalje predsednik obrtne zadruge Ogrič, obrtniki in šolska mladina. Osnoval se je okrožni odbor za novomeški okraj. Čč. gg. oo. frančiškani so pa povabili prireditelje razstave pod svojo gostoljubno streho. Hvala jim! —

Sedma razstava »Probuda« je bila v Brežicah dne 23. avgusta v Nar. domu. Razstavo je otvoril okr. komisar dr. Vidmar kot zastopnik okr. glavarja. Razstavo je bila zelo dobro obiska-

tem lepše se bo razvijala. Pač pa vsa Albanija izprevidi, kakšne velike vrednosti je dobro prijateljstvo in sosedstvo z Jugoslavijo. Seveda mora neodvisnost Albanije na Balkanu biti vsem nedotakljiva.

Politične novice.

† G. Davidović pod Pribičevićovo kontrollo. Naše poročilo, da se v zagrebških političnih krogih govori, da se je Pribičević pripeljal v Zagreb v svrhu kontrole g. Davidovića in da je poklical v Zagreb g. dr. M. Brezigarja, je spravilo »Jutro« v nemalo zadrego, ker odgovarja dejstvom. G. Davidović pride tudi v Ljubljano, kamor g. Pribičević to pot ne pride in je zato klical v Zagreb zanesljivega pristaša iz Ljubljane. »Jutro« ne zanikuje, da je bil v Zagreb od g. Pribičevića poklican g. dr. Brezigar, skuša pa naše poročilo oslabiti s slabim dovtipom, češ: »V Zagreb je bil namreč od Pribičevića pozvan tudi g. Smodej, da dobi instrukcije za slučaj, ako bi g. Davidović nameraval konspirirati s škofom Jegličem proti staremu prijatelju g. Pribičeviću dr. Korošču...«

† »Sve prihvačeno!« Kakor smo že javili, je dobila vlada tri ponudbe za posojila iz inozemstva, in sicer dve iz Amerike in eno iz Belgije. O teh ponudbah je razpravljala tudi ministrski svet. Kakor javlja »Politika«, so sklenili, da je »sve prihvačeno«. — Tako je: Kolikor nam kdo dá, toliko vzamemo!

† »Može i ne može da bidne«. Belgrajsko »Videlo« poroča o brošuri dr. Šusteršiča in pravi glede od demokratov željno pričakovanega razcepa »klerikalne« stranke: »Može i ne može da bidne.«

† Kako Pašić snubi Mažare. Pred 2 dnevi je prišla v Belgrad deputacija Mažarov iz Subotice. Sprejel jo je v advijenci tudi Pašić. Pri tej priliki je rekel: »Lojalnost naših Mažarov me veseli. Zgodovina je hotela, da vi danes predstavljate manjšino v tej državi, toda zgodovina nas je naučila, da je treba dati vsakemu državljanu vsa prava, ki jih predvideva ustava. Mi zahtevamo samo lojalnost napram naši državi. Bodite prepričani, da bodo manjšine uživale vse pravice, ki jim jih daje ustava in ki so zajamčene po mednarodnih pogodbah.«

† Razeop v muslimanskem klubu. O razkolu v muslimanskem klubu pišejo vsi belgrajski listi obširne komentarje. Večina listov smatra, da je odgovorna v prvi vrsti za novo vsled demisijske muslimanskih ministrov stvorjeno krizo vlada sama. Najostreje piše »Videlo«, ki pravi med drugim: »Nezadovoljstva v Bosni ni ustvaril niti Radić niti dr. Spaho, ampak povzročila ga je vlada, ki si je od prvega dne osvoboženja odtujila to klasično srbsko zemljo, ravno tako kakor si je odtujila Staro Srbijo z Macedonijo, Vojvodino s Sremom in sploh vse srbske zemlje. Danes v Bosni niso samo muslimani proti nam, ampak tudi večina pravoslavni Srbov, da o Hrvatih niti ne govorimo. Pred svetovnim političnim forumom bo to stanje služilo kot nov dokaz o »steklenih nogah«, na katerih stoji Jugoslavija.«

† Bosanski demokrati za nove volitve. Glasilo bosanskih demokratov »Jugoslavenski list« piše v uvodniku o položaju v muslimanskem klubu in na koncu piše: »Celokupna javnost brez razlike strankarske pripadnosti zahteva, da se rešimo iz tega kaosa, krpanja in mešetarenja za vladne večine, ker je opravičeno mnenje, da je to eden glavnih vzrokov gospodarskemu nazadovanju. Ta kaos morejo razčistiti sa-

mo nove volitve in zato se jih ne sme odlagati. Naj se imenuje volivni kabinet, katerega edina naloga bi bila, da izpelje nove volitve. Mnogo upanja je, da bi nove volitve odpravile mnoga nesoglasja, ki danes vladajo in da bi omilile plemenski boj, ki ogroža ves državni organizem.«

† Posledice zmage dr. Spaha v Jugoslovanski muslimanski organizaciji. 19. t. m. je Ibrahimbeg Delterdarović, ki je kot eksponent J. M. O. zavzemal v bosanski pokrajinski vladi mesto poverjenika za notranje zadeve, poslal pokrajinskemu namestniku pismo, v katerem mu javlja, da odstopa z ozirom na sklep osrednjega odbora, da J. M. O. izstopa iz vladne koalicije.

† Aretacija dr. Košutića. »Narodna Politika« registrira vest blokaških listov, da je bil v Slatini aretirani na velikonočno soboto poslanec dr. Košutić. Aretiran je bil baje zato, ker se je pripeljal v Slatino, kjer je hotel preživeti velikonočne praznike, ni pa imel pri sebi nobene legitimacije.

† Zanimiva borba med Romunijo in Jugoslavijo. Društvo invalidov v Belgradu je vložilo na ministrstvo za socialno politiko prošnjo, da se izključno njemu prizna pravica filmiranja ženitovanjskih svečanosti v Belgradu. Ministrstvo za socialno politiko je prošnjo s priporočilom odstopilo ministrstvu notranjih zadev, ta pa zopet »pravi varoša Beograda«. Invalidi so čakali mesec dni, pa še niso dobili »rešenja«. Sedaj pa javljajo listi, da obstoja resna nevarnost, da bo prošnja invalidov odbita, ker hočejo ugoditi prošnji neke romunske firme, za katero se je zavzela baje neka visoka oseba iz Bukarešta.

† O razmerju Jugoslavije do Rusije piše »Videlo«: Ne mislimo, da mora naša država slepo slediti politiki Rusije, ker nismo absolutni rusofili. Ravno tako pa tudi ni potrebno, da živimo z Rusijo v sovražstvu. Današnje neprijateljsko razmerje med Rusijo in našo državo ni posledica nasprotujočih si interesov obeh držav, ampak vzrok leži v tem, da se je sedanja naša vlada zvezala s Francijo na življenje in smrt in postala naravnost vazal Pariza. Posledice take politike bomo od sedaj naprej stalno občutili, ker bo Rusija poslej nastopala skupno z Nemčijo kot velesila. Edina pomoč, da pridemo iz tega položaja, bi bil popoln preokret v našem dosedanem režimu.

† Grof Štefan Bethlen in minister Puceľ. Na konferenci v Genovi se je ogrski ministrski predsednik silno trudil, da izposluje za Mažarsko kake ugodnosti, zlasti glede plačevanja vojne odškodnine. Uspel je v toliko, da so mu obljubili, da bo število živine, ki jo mora Mažarska izročiti na račun odškodnine, znižano od 80 tisoč na 28 tisoč. Ko je pa prosil za dovolitev posojila, da bi mogel živino odkupiti, so mu prošnjo odbili. To ni bilo pametno. Puceľ bi bil kupčijo takoj naredil.

† Energičen odgovor. Po izbruhu nesoglasij na genovski konferenci zaradi rusko-nemške pogodbe je sprejel Čičerin večjo skupino časnikarjev, katerim je izjavil: »Ruska delegacija ne bo predložila antanti besedila rusko-nemške pogodbe. Rusija ni nikakr angleška kolonija, ampak Rusija odločuje o svojih interesih kakor ona sama hoče.«

† Tajna rusko-nemška pogodba? »Daily Telegraph« trdi, da so podpisali ruski in nemški zastopniki v Genovi še neko drugo, tajno pogodbo, ki je naperjena proti Poljski. Pogodba je vojaška konvencija, in njen namen je braniti rusko-nemško mejo pred morebitnimi napadi od strani

Poljske. Slično vest je objavil tudi pariški list »Petit Parisien«. Nekaj bi utegnilo biti na celi stvari, kajti iz Moskve javljajo, da je Trocki v nekem nagovoru naglašal nevarnost, ki preti Rusiji iz Poljske, kamor da so poslali Francozi velike količine orožja in posebno mnogo specialnih topov za streljanje s strupenimi plini.

† Pierpont Morgan v Genovi. Ameriška vlada je odposlala v Genovo glasovitega ameriškega bankirja Pierpont Morgana na posvetovanje z evropskimi finančniki. Ta korak ameriške vlade tolmačijo tako, da namerava Amerika vendarle aktivno sodelovati na finančni obnovi Evrope. Kakor znano, je Pierpont Morgan financiral tudi vse izdatke ameriške vlade za časa svetovne vojne.

Vzroki slabih učnih uspehov.

Z ozirom na tozadevni članek v »Slovencu« št. 81 iz srednješolskih krogov, ki prisoja krivdo slabim uspehom v srednjih šolah slabi pripravi v ljudski šoli, smo prejeli iz učiteljskih krogov to-le sodbo:

V dotičnem članku trdi g. profesor, da »jih je bilo«, ki niso znali čitati, »še več jih je pa bilo« takih, ki niso znali slovnic, dasi so dobili iz nje v ljudski šoli red »prav dobro«. Je to lahko čisto točno. V vsaki šoli je nekaj manj nadarjenih, še več pa lenih učencev. Mnogo pa je staršev — seveda premožnejših — ki hočejo za vsako ceno, da postane njihov nadbudni sinček kaj več in zato že najdejo pot, da ga spravijo v srednje šole. Tudi je mogoče, da vplivajo na učitelja, da reduje otroka predobro. A vesten učitelj to ni! Vesten in pravičen učitelj reduje otroka vedno le tako, kakor zasluži. A glavna krivda je na profesorjih. Zakaj podpirate lenobo s tem, da sprejmete v srednje šole slabe učence? Ali se ne čuje vedno in vedno, da je naval na srednje šole prevelik in to kljub neznosni druginji? Izberite torej za srednje šole le najboljše učence! Zavrnite vse — pa brez izjeme vse! — ki niso za študij! Pošljite jih nazaj v ljudsko šolo in če se zopet oglašijo drugo leto dobro podkovani, jih sprejmite, sicer pa zopet odklonite brezobzirno! Tako boste imeli kmalu najboljše material v srednji šoli, seveda ako boste tudi sami vršili svoj poklic z vso vnemo. Resnica je namreč, da je tako v ljudski kakor v srednji šoli učnih moči, ki se le preradi brigajo za druge stvari, a zamenjajo pri tem šolo.

Da pa nas ljudske učitelje ne zadene tozadevni očitek g. profesorja toliko, je dokaz že konstatacija g. nadzornika Westra, da so uspehi v škofijski gimnaziji prav dobri. Doslej so namreč tudi v St. Vidu sprejemali učence iz ljudske šole. Tudi z naše šole (štirirazrednice) je bil sprejet tja učenec, ne z najboljšimi redi, a mu gre v St. Vidu čisto dobro. Dvomim pa, da bi bili ti učenci ob sprejemu boljši nego oni na drugih gimnazijah. Gotovo pa je, da morajo biti v St. Vidu dobri profesorji in da so dijaki dobro — nadzorovani. Čisto gotovo je tamkaj dijakom prepovedano pohajati gostilne, se prosto vdeleževati raznih plesov, pušiti, zahajati k dvomljivim predstavam v kino itd., itd. Odpravite n. pr. v Ljubljani to zlo in kmalu se boste divili svojim uspehom v šoli.

Dnevne novice.

— Obsodba dr. Šusteršiča. Obrtniki tržiškega okraja, zbrani na sestanku Obrtne zveze za Tržič in okolico dne 17. t. m. so izrazili ogorčenje zoper brezvestni lažni napad dr. Šusteršiča na SLS. Stojijo pa obenem trdno na stališču programa SLS ter v tem hudem in kritičnem času izrekajo zahvalo in popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu, posebno še voditelju dr. Korošču.

— Iz vrst katol. akademikov smo prejeli: Dr. Šusteršič je izdal svojo brošuro. Z njo si je zagotovil: 1. Našo neomajno sodbo, da je bilo njegovo katoliško naziranje šibka fraza. 2. S svojo brošuro je postal med katoliškimi vrstami absolutno nemogoč, naše gibanje pa bo postalo še mnogo bolj enotno. 3. S svojo brošuro je dosegel pozitiven uspeh, da bomo odslej ljudi s podobnimi simptomi kakor dr. Š. ob pravem času izločili iz svoje sredine. Za to bomo skrbeli mi, katoliški akademiki.

— Pogreb pokojnega nadučitelja Lavriča se je vršil v Mokronogu na Veliki petek ob 5. uri popoldne. Bil je naravnost ogromen in veličasten, svedok, kako naše ljudstvo spoštuje in ljubi dobre krščanske učitelje. Iz Škocijana se je pripeljalo do 20 voz nekdanih učencev in čestilcev pokojnega učiteljskega starine. Pokopal ga je škocijanski župnik ob asistenci mokronoške duhovščine. Ob odprtem grobu mu je govoril medicinec Marjetič, a mokronoški pevec so mu zapeli dve pretresljivi žalostinki. Have, anima pia!

— Nov slovenski list v Ameriki. V Clevelandu v Ameriki je pričel izhajati nov slovenski list »Naš prapor«, ki ga ureja župnik J. Škur. List bo izhajal dvakrat na mesec in stane letno 2 dolarja. O

svojih načelih pravi uredništvo: »Treba nam je prepričanja; treba nam je velikih ciljev. Upreti moramo poglede kvišku, kjer je Kristus, ki je »včeraj in danes in vekomaj«. Iz večnosti sije luč, ki more edina razsvetljevati tmene človeškega bitja: iz višine je mila Luč, ki sije iz vekov v veke ter je vir resnice in življenja! To je naše načelo! — To je naš prapor!«

— Velezanimivo pravno vprašanje. Stol sedmorice v Zagrebu bo moral rešiti zanimivo vprašanje, če se more državno pravdnishvo pritožiti proti odmeri kazni izrečeni proti navijalcem cen v smislu zakona o pobijanju draginje. Zakon namreč določa, da se sme izreči kazen do gotove višine, ne določa pa najnižje kazni. Vsled tega se je v nekem tekočem slučaju pri vzdiknem senatu ljubljanskega deželnega sodišča vložila pritožba v varstvo zakona, da bo mogel podati stol sedmorice v Zagrebu načelno sodbo, če je državno pravdnishvo upravičeno se pritožiti proti odmeri kazni v prvi inštanči.

— Ustanovni občni zbor Obrtne zveze v Kranju se vrši na belo nedeljo ob 9. uri dopoldne v Ljudskem domu s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor sklicateljev. 2. Čitanje pravil. 3. Sprejem članov. 4. Volitev odbora. 5. Slučajnosti. Pridejo govorniki iz Ljubljane.

— Slovenski izumitelj. Praški listi poročajo, da je Slovenec Ljubomir Skala, tehnik, na zelo originalen in enostaven način rešil problem plastičnega fotografiranja in kinematografije. Poskusi so izpadli zelo povoljno. Mladi izumitelj je svoj izum patentiral v Nemčiji in Češkoslovaški. Prvi plastični filmi se bodo predstavljali že tekom par mesecev.

— 20 letnica obstoja društva čeških časnikarjev. 20. aprila je minulo dvajset let, odkar se je ustanovilo društvo čeških časnikarjev, ki se je prav lepo razvilo in uživa velik ugled.

— Poškodovane železniške proge. Vsled hudih neprestanih nalivov so se pričeli na mnogih železniških progah rušiti železniški nasipi, posebno v bližini Varaždina, Varaždinskih toplic in Dol. Lendave je promet vsled tega znatno otežkočen.

— Proti malariji. V južno Srbijo odide te dni več komisij, da proučavajo, na kateri način bi se najlažje zajezilo širjenje malarije. V Skoplju se v ta namen ustanove posebni zavodi.

— Razveljavljena obsodba. Lansko leto so delavci v Vukovaru priredili protestno zborovanje proti nameščanju Wranglovih čet po naši državi. Osiješko sodišče je radi tega obsodilo več delavskih voditeljev na večmesečno ječo. Stol sedmorice je to sodbo na pritožbo zagovornika razveljavil in odredil novo razpravo pred stolom sedmorice v Zagrebu.

— Dragi časopisi. Glavno glasilo sovjetske vlade »Izvestja« javlja, da velja od 14. aprila dalje ena številka tega lista 40 tisoč rubljev. Naročnina za mesec maj znaša 800 tisoč rubljev. V inseratnem delu stane ena nonpareile-vrsta od 14. aprila dalje 1 milijon rubljev, stalni inserenti pa dobe 10 odstot. popusta.

— Dopust vojakom za obdelovanje zemlje. »Jugoslovanski Lloyd« poroča: Za obdelovanje polja dobé vojaki daljši dopust, da pomagajo svojem pri oranju, setvi in žetvi. »Jugoslovanski Lloyd« dostavlja, da se bo to zgodilo — na Češkoslovaškem.

— Slov. kat. izobraževalno društvo na Ježici ponovi na Belo nedeljo dne 23. t. m. ob pol 4. uri popoldne Medvedovo »Stari in mladi, igro v petih dejanjih. Dejanje je zgodovinsko in se je vršilo v najbližji naši okolici. Prijatelji gledališke umetnosti in domače zgodovine prijazno vabljeni.

— Tržič. Prihodnji sestanek obrtnikov se vrši 30. aprila v prostorih g. Ruecha. Vabljeni so vsi obrtniki, člani ali nečlani. Kdor se količkaj zanima za procvit in obstoj obrti, naj se sestanka udeleži.

— Za Krekovo koč na Ratitovcu nad Pertovcem so darovali: Slov. kršč. soc. zveza 500 K; Zadrudna tiskarna 400 kron; A. Hafner in Fr. Thaler, St. Ilj v Slov. gor. vsak po 200 kron; dr. V. Rožič 72 kron; Ivo Schuster, Ign. Zaplotnik, Fr. Krištof, Fr. Skrbec, dr. Drago Flerin po 40 kron; inž. P. Krfl, I. Magolič in Milka Rožič po 20 kron; prof. dr. Šarabon, Moder, prof. Podkrajšek, Fr. Miklavčič po 10 kron in Fr. Roeger 28 kron; vsega skupaj so darovali 1700 kron. — Denar se je izročil po dr. Val. Rožiču v roke g. vl. sv. pl. Andrejka, ki je v gradbenem odboru za postavitev Krekove koč na Ratitovcu. Prostovoljne prispevke za Krekovo koč na Ratitovcu sprejema tudi uprava »Slovenca«.

— Razpisani poštni uradi. Razpisana je postarska služba pri poštnem uradu Mežica; odpravniška služba pri poštnih: Raka (III/2), Sveta Trojica v Slov. gorah (III/2), Zreče (III/2), Brezlovec (III/2), Dob pri Domžalah (III/2), Dobova (III/2), Dol pri Ljubljani (III/2), Gorje pri Bledu (III/2), Gradec pri Črnomlju (III/2), Mala Nedelja (III/2), Medija-Izlake (III/2), Planina pri Sevnici (III/2), Polhov gradec (III/2), Poljana nad Škofjo Loko (III/2), Ponikva (III/2), Ptujška gora (III/2), Radna (III/2), Rečica v Savinjski dolini (III/2), Ribnica na Pohorju (III/2), Selca nad Škofjo Loko (III/2), Strazišče (III/2), Sv. Peter pod Svetimi gorami (III/2), Sv. Tomaž pri Ormožu (III/2), Škocijan pri Mokronogu (III/2), Trzin (III/2), Velika Loka (III/2), Vuzenica (III/2), Zavrče (III/2) in vnovič Strazja (III/2).

— Uvedba selske službe pri poštnem uradu Sent Vid nad Ljubljano. S 16. t. m. se je uvedlo pri poštnem uradu Sent Vid nad Ljubljano do-

na. Med drugimi so jo posetili: č. kan. mestni župnik Mešiček, gvardjan č. o. Bernard, župan dr. Štuler in dr. Zdošček, dr. Srebre, okr. sodnik dr. Kotnik, vse obrtnishvo, trgovstvo kakor tudi šolska mladina in obrtni naraščaj. Za postanek in lepoto razstave so se posebno žrtvovali gospodje: uradnishvo, duhovščina, meščanstvo, posebno pa obrtni, trgovski in industrijski krogi. — Med drugimi smo opazili podžupana Rogliča, dvor. svetnika O. Ploja, poslanika dr. Bog. Vošnjaka, profesorja Huterja s Prevalj kot zastopnika Družbe sv. Mohorja, ravnatelja Pirca, Tomišekca, dr. Serneca, dr. Pipuša, dr. Vrečiča, dr. Podlesnika, Fr. Novaka, predsednika slov. obrtne zadruge; prof. A. Dolarja, prof. dr. Jeraja in zastopnike iz Prekmurja. Razstava je bila zelo dobro obiskana, zanimanje in navdušenje za narodno umetnost naravnost entuziastično. —

Ciklus »Probudnih« razstav pa je zaključila v letu 1921 deseta razstava v St. Vidu nad Ljubljano v nedeljo, dne 18. decembra 1921 v risalnici odtodne obrtonadaljevalne šole. Vodja obrtne nadaljevalne šole g. Jeločnik je otvoril razstavo v lepo okrašeni risalnici z lepim nagovorom na občinstvo. Razstavo so posetili: vsa domača duhovščina, profesorji in učenci knez. škof. gimnazije; dalje obrtniki iz St. Vida in iz cele daljne okolice kakor iz Medvod, Sore, Gamelj, Preske, Črnuč, Ježice in Šiške. Dvorana je bila nabito polna, ko se je vršilo predavanje o domači umetnosti. Razstavo je posejil tudi umetniški konzulent akad. slikar Tratnik, kapelnik dr. Čerin in več odličnih gostov iz Ljubljane. Z razstavo v St. Vidu je »Probuda« zaključila plodonosno svoje društveno delovanje v kalendarskem letu 1921.

na. Med drugimi so jo posetili: č. kan. mestni župnik Mešiček, gvardjan č. o. Bernard, župan dr. Štuler in dr. Zdošček, dr. Srebre, okr. sodnik dr. Kotnik, vse obrtnishvo, trgovstvo kakor tudi šolska mladina in obrtni naraščaj. Za postanek in lepoto razstave so se posebno žrtvovali gospodje: uradnishvo, duhovščina, meščanstvo, posebno pa obrtni, trgovski in industrijski krogi. — Med drugimi smo opazili podžupana Rogliča, dvor. svetnika O. Ploja, poslanika dr. Bog. Vošnjaka, profesorja Huterja s Prevalj kot zastopnika Družbe sv. Mohorja, ravnatelja Pirca, Tomišekca, dr. Serneca, dr. Pipuša, dr. Vrečiča, dr. Podlesnika, Fr. Novaka, predsednika slov. obrtne zadruge; prof. A. Dolarja, prof. dr. Jeraja in zastopnike iz Prekmurja. Razstava je bila zelo dobro obiskana, zanimanje in navdušenje za narodno umetnost naravnost entuziastično. —

Ciklus »Probudnih« razstav pa je zaključila v letu 1921 deseta razstava v St. Vidu nad Ljubljano v nedeljo, dne 18. decembra 1921 v risalnici odtodne obrtonadaljevalne šole. Vodja obrtne nadaljevalne šole g. Jeločnik je otvoril razstavo v lepo okrašeni risalnici z lepim nagovorom na občinstvo.

Razstavo so posetili: vsa domača duhovščina, profesorji in učenci knez. škof. gimnazije; dalje obrtniki iz St. Vida in iz cele daljne okolice kakor iz Medvod, Sore, Gamelj, Preske, Črnuč, Ježice in Šiške. Dvorana je bila nabito polna, ko se je vršilo predavanje o domači umetnosti. Razstavo je posejil tudi umetniški konzulent akad. slikar Tratnik, kapelnik dr. Čerin in več odličnih gostov iz Ljubljane. Z razstavo v St. Vidu je »Probuda« zaključila plodonosno svoje društveno delovanje v kalendarskem letu 1921.

stavljanje poštinih pošilk po selskem pismonošitvi v kraju Brodu.

— Govorilna pristojbina za pogovor Ljubljana—Praga je 19 dinarjev za enoto.

— Srečolovi, tombole in razne loterijske igre. Ministrstvo za poljedelstvo in vode v Belgradu je z razpisom z dne 4. aprila 1922, št. 8887 odločilo, da izdaja v smislu člena 13. zakona z dne 28. novembra 1921, »Uradni list« št. 13/26 z dne 11. februarja 1922 edino le omenjeno ministrstvo dovoljenje za prirejanje srečolovov, tombol in raznih loterijskih iger. Prošnje za dovoljenje takih iger je torej nasloviti in odposlati ministrstvu za poljedelstvo in vode v Belgradu.

— O porokah v Pragi. Te dni je izšla statistika porok v Pragi v letih 1915—1918. V tem času se je v Pragi in predmestjih vršilo 4072 porok. Ženini so bili stari od 20 do 70 let. Največ ženinov je bilo starih od 20 do 30 let, vendar pa se je ženilo še 72 moških, ki so bili stari od 60 do 70 let, 7 celo nad 70 let, pa samo eden v starosti 20 let.

— Razni dogodki. Nemška tovarna Siemens in Halske je ponudila naši vladi, da zgradi v Belgradu veliko, moderno urejeno brezžično postajo. — V bližini Sarajeva so neznanjci tatovi ukradli nekaterim posestnikom 11 konj. Odpeljali so jih s paše. — V Novem Sadu je vlak te dni povozil 12 letnega grobarjevega sina, ki se je hotel odpeljati, pa je padel pod vlak. — V Zonovcu v Južni Srbiji sta se nedavno prijavila oblastem dva opasna hajduka, na katerih izsleditev je vlada razpisala večje vsote denarja. — Med tem ko se povsod reducira, je sarajevsko policijsko ravnanje sprejelo v službo 50 novih policajev.

— Organizacija špiritistov. Zadnje nedelje je zborovalo v Brnu okrog 500 zaupnikov špiritističnih društev na Moravskem. Sklenili so, da bodo razširili svojo organizacijo na vse ozemlje češke republike.

— Pretep. Z nožem je ranil Janez Banka v Nadgorici Antona Ogrina.

Gospodarstvo.

Janko Jovan:

Kriza v žitni trgovini.

Na žitnem trgu vlada že od srede marca naprej pravo mrtvilo. Konsum je tako rezerviran, da take stagnacije ni pomniti. Vse je živelo v pričakovanju padanja cen. Od januarja naprej so začele cene žitu in mlevskim izdelkom rapidno rasti. Vsak dan je pomenjal novo dviganje cen tako, dokler nismo dosegli v prvi polovici marca kulminacije. Posledica dviganja cen je bila, da se je pojavljalo, čim bolj so šle cene navzgor, toliko več novih trgovcev, pravih verižnikov. Kavarnice v Novem Sadu, Somboru, Subotici in drugih žitnih tržiščih so postale zakotne borze, kjer so sklepna pisma nepretrgoma menjavala svoje lastnike, razlike v ceni pa vzpodbujale spekulante k vedno intenzivnejšemu dobičkanosnemu poslu. Cene pa, katere je rodila noč v kavarniškem dimu, so postale drugi dan oficijozna podlaga producenta in trgovca za večje zahteve. Ljudje z neznanjo preteklostjo, individui, ki niso še v svojem življenju učinkovito posredovali pri izmeni blaga med producenti in konzumenti, so menjali tedensko sklepna pisma na več sto vagonov. Ta val pa ni ostal brez posledic, temveč je zadominal splošno. Rastoče cene so gnale malega konzumenta, ki je sicer kupoval moko na kile, da se založi za par mesecev, iz strahu, da mu že itak komaj prenosljiva draginja popolnoma ne onemogoči rezati družini vsakdanji kruh. To je imelo zopet posledico, da so trgovci, ki so navadno krili svojo sprotno potrebnostino na vrece, pričeli naročati cele vagonne, in v istem merilu je povečal veletrgovec svoja naročila, k čemur ga je še nesrečna železniška mizerija silila, če je hotel vsaj deloma zadostiti vedno huje rastočemu povpraševanju po blagu.

Kakor pa bi udarila strela, je učinkovala nova devizna naredba finančnega ministra, ki je obetala streti bančno spekulacijo z devizami in valutami ter dati našemu denarju večjo vrednost. Četudi se je od vseh strani kritiziralo novo naredbo in četudi ni še dosegla uspehov, ki jih je finančni minister obetal in pričakoval, nekaj pa se vendar ne da utajiti, namreč, da v ljudstvu, in tako pri producentih, trgovcih kakor konsumentih ni še izginila vera v naš denar ter je prav iz teh pojavov podan dokaz v zaupanje naroda, da ima naš denar faktično večjo vrednost, kakor mu jo prišojajo inozemske borze. Ta pojav sam, mislim, da sme država z zadovoljstvom registrirati, kajti pravzaprav zgubi denar vrednost šele tedaj, ko so lastni državljani izgubili zaupanje v svoj lasten denar. Tako daleč kot v Avstriji pri nas ne bode prišlo, če se bode vodila zdrava gospodarska in finančna politika. Devizna naredba ni prinesla uspehov, ki so jih obetali njeni stvojitelji, kajti na sedanje notiranje krone še ne smemo biti ponosni, vendar je že dano zaupanje na poboljšanje valute imelo posledice, ki jih ni prezreti.

Z novo devizno naredbo se je skoraj trenutno razpoloženje mas spremenilo in značilno pri stvari je dejstvo, da so se posledice pri nas pojavile v nastopajoči rezerviranosti še v času, ko je bila tendenca na žitnih trgih v Vojvodini še čvrsta. To razdobje je trajalo nekako dva dni; od te-

daj naprej pa je žitna trgovina v notranjem prometu skoro docela počivala. Banke so pričele gledati za dovoljenimi krediti in jih polagoma terjati nazaj. Prodajalci so hiteli z realiziranjem sklenjenih kupčij, a kupcem so bila vrata v banke zaprta, kar je imelo za posledico stotine in stotine trgovskih protestov in eksekutivnih prodaj neprevzetega blaga. Ker tudi na borzah ni bilo kupcev, so bile eksekutivne prodaje bolj formalnega značaja in prav zato tem usodepolnejše za tiste, proti katerim so bile naperjene. Milijone in milijone so registrirale borze tekom enega meseca na diferencah pri teh žalostnih prodajah. K celi nesreči se je pridružilo še deževno vreme, ki je vsled obupnih prometnih razmer upropastilo stotine vagonov zdravo naloženega blaga. Kdor je mogel, je iskal hib in se trudil zavrniti blago. Bila je tudi spomlad l. 1920. kriza v žitni trgovini, a letošnja je bila neprimerno hujska. Huje še kot padec cen je bila popolna rezerviranost konsumentov. Kaj pa pomeni za trgovca, če ima polna skladišča in še blaga dosti na potu, za katero nima več prostora, je lahko misliti. V tej krizi se je pokazalo, kako velikega pomena so trgovcu dobro urejena skladišča, a prav teh pri nas ni veliko.

Ob kulminaciji draginje smo imeli v Ljubljani sledeče cene: Pšenica je notirala 21—21.50 K, pšenična moka št. 0 27.20—27.50 K, koruza 15.50—16 K, vendar pa so bile naše ljubljanske cene vedno nižje, kakor istočasno najvišje ponudbe v Vojvodini, tako n. pr. je zahteval mlin v Somborju za moko že 28 K in se je v Somboru moka v nadrobni prodaji oddajala po 30 K, katerih cen pri nas še ni bilo. Prvi pojavi krize so bili v rezerviranosti; nihče ni kupoval, pa tudi nihče ni ponujal, kajti trgovski svet je upal, da se bode finančno ministrstvo moralo ukloniti bankam in preklicati izdano devizno naredbo. Potem je sledil poizkus konfermine, t. j. z večjimi zahtevami pobiti nastopivšo rezerviranost in padanje cen; ker pa to tudi ni imelo uspeha, so pošiljale firme agente od trgovca do trgovca, katera nervoznost je celo desorientacijo še povečala. Smešno je, da so ravno one velefirme, ki so v času trdne tendence skoraj prezirljivo odgovarjale na vprašanja, sedaj zmedeno begale in pošiljale cele roje svojega nezaposlenega uradniškega aparata loviti odjemalcev. Najnižje cene, ki so bile tekom krize za faktične sklenjene ponudbe, eksekutivne prodaje ni šteti za merodajno merilo, so bile, kolikor so znane: pšenica 17.20 K v Bački, koruza 12.50 K v Banatu in moka št. 0 23.50 K v Banatu, vendar je bilo v času najnižjih cen sklenjeno zelo malo kupčij. Nizkih cen, kakor je bilo brati v časnikih, n. pr. za pšenico po 16 K, za korožo po 12 K, ni bilo, bržkone so se po takih cenah izvršile poedine eksekutivne prodaje. Tudi je časopisje pripisovalo padanje cen ameriškega trgu, vendar tudi to ne odgovarja, ker se cene ravno v Ameriki zadnji mesec niso skoro nič spreminjale. Ves čas, odkar je vladala na našem trgu stagnacija, ni bil ni en dan mogoč uvažati tuje žito k nam, in to tudi tedaj ne, če bi odpadla uvozna carina.

Sedanja situacija je približno sledeča: Po vsem je soditi, da je kriza prestana in so se cene ustalile, česar pa ni povzročil domač konsum, temveč povpraševanje od zunaj. Na podlagi cene 18.70 K za kg pšenice pariteta Ljubljana konvenira mlinarju pričeti z nakupom in izvažati mlevske izdelke v Avstrijo, ki plačuje moko baza št. 0 po 25.25—25.40 K paritete obmejna postaja. Je pa tudi sedaj edini čas od žetve naprej, da se je mogla moka izvažati v Avstrijo, lahko se trdi, da je odšlo v zadnjem mesecu več moke v Avstrijo, kakor v enem četrtletju preje. Očitanje, da je izvoz dvigal cene moki, je bil brez podlage, ker pri visokih cenah nihče ni mogel izvažati, pa tudi nikomur treba ni bilo, ker ni bilo nikdar na trgu toliko blaga, da bi se ne dalo prodati doma. Pri vsem tem moramo računati z dejstvom, da veliko pšenice ni na našem najbližnjem trgu in so naši mlinci splošno zelo slabo založeni. Tudi domači konsum je pričel polagoma ozirati se za blagom, ter se je v zadnjih dneh napravilo že več sklepov na podlagi omenjenih cen. Koruze je dovolj na trgu in je povpraševanje še vedno malenkostno. Tudi ne moremo konkurirati v Avstriji z ameriško korožo, ki se uvažava v znatnih količinah preko Hamburga. Današnjemu trgu odgovarja cena korože 13.60—14 K za kg pariteta Ljubljana.

Prognozo delati za naprej je težko. Ker pa je domnevati nastalo krizo v krušnem žitu za prestalo, moremo vzeti današnje cene za podlago nadaljnjemu razvoju. Čim dalje bo izvoz konveniral, tembolj se bodo zaloge zmanjševale in tem težje bode dobiti efektivno blago, vsled česar moramo biti pri sicer nespremenjenih razmerah pripravljani na porast cen. Le par tednov nespremenjena situacija bi bila v stanu cene zopet spraviti kvikšnu, vendar se ni bati, da dosežejo že zavzeto višino, razen če bo predolgo deževje ne le zaustavilo rast usevov, ampak tudi škodovalo mla-

demu žitu. Drugo merilo za bodočnost je naša valuta. Če se ta spreminja za nekaj točk gori ali doli, to ne more imeti na cene vidnih vplivov, če pa bi se valuta močno popravila, potem seveda bi smeli računati na padanje draginje, ako porast dinarja doseže tako visočino, da nam konvepirava uvoz ameriškega žita.

g Žitni trg. Zadnje dni se je ponujala v Vojvodini pšenica po 1750 kron, ječmen po 1250 kron, oves po 1150 kron, koroza 1230 kron, moka št. 0 2350 kron. Tendence nestalna.

g Naša trgovska bilanca je bila v letu 1921 precej pasivna. V prvih devetih mesecih l. 1921 se je uvozilo blaga za 3.076.430.334 Din, izvozilo pa blaga istočasno za 1.668.780.729 Din. Celokupen izvoz je znašal v preteklem letu 2.460.737.562 Din.

g Gospodarski položaj na Slovaškem. Kakor znano, je češkoslovaška industrija zaradi visoke vrednosti češke krone v občutni krizi. Na Slovaškem zmanjšujejo podjetja delavcem mezde, da bi se sanirala obrtna kriza. Ali doslej se je doseglo s tem bore malo uspeha. V strojarski obrti se je doseglo da so se mezde zmanjšale, ampak le deloma. Zakaj v mnogih strojarskih podjetjih se podjetniki še niso sporazumeli z delavci. Tako traja še spor v strojarni v Velikih Bošanah. Tu gre za 160 delavcev, ki jih hoče zavod odsvetovati, a poleg tega ostalim delavcem zmanjšati mezdo za 25 odstotkov. Omenjena tvornica je obratovala skozi tri mesece samo po 4 ure na dan. — Veljavnost kolektivne pogodbe za slovaške velemline je bila podaljšana do konca julija t. l., na kar bo razsodila generalna paritetna komisija, v koliko naj se mezde zmanjšajo. Podjetniki zahtevajo, da se morajo mezde zmanjšati za 35 odstotkov. — Slovaške cementarne v trenčinskem okraju so začele po 14dnevni stavki zopet obratovati, ko je delavstvo pristalo na mezde, zmanjšane za 10 odstotkov. — Veleposestniki so nameravali poljskim delavcem zmanjšati mezde in deputate, na kar so delavci stopili v stavko, ki še traja posebno v nitranskem okraju. — Zveza poljedelskih in drvarskih delavcev za Slovaško s sedežem v Trnavi, ki je v rokah komunistov, izprva ni hotela nič slišati o stavki. Ali kasneje je zveza izpremenila pod vplivom ekstremnih elementov svojo taktiko ter je pogajanja o novi kolektivni pogodbi v Nitri 10. aprila razbila. Zdej se stavka, ali ne solidarno. Mnogiča nezaposlenega delavstva prevzema delo namesto stavkajočih, kar je pa povzročilo v več krajih nemire, da so morali orožniki poseči vmes. — Zadnji čas je šlo 2600 slovaških poljskih delavcev s trebuhom za kruhom na češka veleposestva, kjer jim je preskrbel delo in jelo Deželni osrednji urad za delo v Čehih.

g Češka obrtna kriza in delavstvo. Minuli teden se je vršil v Plznu ob velikanski udeležbi delavski shod, na katerem se je poročalo o poteku pogajanj v kovinarski obrti. Delavcem je govoril tajnik kovinarjev in predsednik zaupnega odbora. V sprejeti resoluciji se pravi, da se delovna doba polagoma skrajšuje tako, da je s tem udarjenih 80 odstotkov v zavodu (Škodovki) zaposlenih delavcev, ki delajo tri do štiri dni na teden. Poudarjalo se je, da je današnja obrtna kriza posledica visoke valute češke krone. Neugodno vplivajo na češko industrijo davek na premog, koka, drage železnice ter cela vrsta drugih neprijetnih okolištin. Dalje se pravi, da delavstvo ne more pristati na predlog delodajalcev, da se zmanjšajo mezde, ampak kvečjemu na 10% zmanjšanja že itak reduciranega zaslužka, pa še to le proti odškodnini na drugi strani. Naposled je bila informacija kakor tudi resolucija soglasno odobrena.

g Zunanja trgovina Grčije. Leta 1920 je Grčija uvozila blaga v skupni vrednosti za 2.131.096.312 drahem. l. 1921 pa za 1.673.619.410 drahem, torej za 457.000.000 drahem manj. Izvoz Grčije pa je znašal l. 1920 664.112.647 drahem. l. 1921 pa 816.991.190 drahem, torej za 152.878.543 drahem več.

g Povišanje cen premoga v Poljski. Dombrovske rudokopi in gornješlezjski poljski rudniki so povišali s 1. aprilom cene izvoznemu premogu za 20 %.

g Nemčija mora plačati vojne odškodnine tudi s čebelami. Nemčija mora oddati na podlagi vojne odškodnine tudi velike množine čebel Belgiji in Franciji. Prvi del in sicer 23.000 panjev je oddala že jeseni Franciji, drugi del odda še tekom pomladi.

g Prost izvoz testenin in sočivja iz Italije. Italijanska vlada je dovolila prost izvoz testenin in sočivja.

g Trgovska bilanca Nemčije je bila v februarju aktivna. Uvoz je znašal 14.75 milj. met. stotov v iznosu 12 milijard mark, izvoz pa 17.5 milijonov meterskih stotov v iznosu 14.05 milijard mark.

g Češkoslovaški sladkor cenejši. Češkoslovaško društvo za izvoz sladkorja je znižalo cene izvoznemu sladkorju za pol češkoslovaške krone pri kilogramu.

g V Švici odpravljajo monopol na razne predmete. Z dnem 15. julija bo v Švici ukinjen državni monopol na uvoz bakrenega vitrijola, z dnem 30. septembra na uvoz neobčiščenega in rafiniranega sladkorja.

g Stanje papirnatega denarja na Ogrskem. Po zadnjem izkazu ogrskega notnega zavoda je bilo na Ogrskem za 29.972.745.819 o. kron papirnatega denarja v prometu. Od zadnjega izkaza se je stanje papirnatega denarja pomnožilo za 137.984.922 o. kron.

BORZE.

Curih, 21. aprila. (Izv.) Berlin 1.83, Newyork 514, London 22.72, Pariz 47.825, Milan 27.825, Praga 10.15, Budimpešta 0.65, Zagreb 1.75, Varšava 0.14, Dunaj 0.0675, avstr. krone 0.06875.

Berlin, 21. aprila. (Izv.) Dunaj 3.555, Budimpešta 34.95, Milan 1473.15, Praga 543.30, Pariz 2544.30, London 1208.45, Newyork 273.275, Curih 5300.85.

Praga, 21. aprila. (Izv.) Dunaj 0.5675, Berlin 18.05, Rim 274.50, Budimpešta 6.50, Pariz 470.50, London 224, Newyork 50.70, Curih 983, avstrijske krone 0.61, italijanske lire 271.50.

Dunaj, 21. aprila. (Izv.) Zagreb 2722—2728, Belgrad 10.858—10.882, Berlin 2795—2805, Budimpešta 899.50—995.50, London 33.950—34.000, Milan 41.620—41.680, Newyork 7681.50—7693.50, Pariz 71.450—71.550, Praga 15.190—15.210, Sofija 5320—5330, Curih 149.375—149.625. Valute. Dolarji 7631.50—7643.50, bolgarski levi 5220—5230, nem. marke 2820—2830, angl. funti 33.825—33.875, francoski franki 71.350—71.450, italijanske lire 41.420—41.480, dinarji 10.788—10.812, romunski leji 5624—5636, švicarski franki 149.125—149.375, češkoslovaške krone 15.165—15.185, mažarske krone 994.50—1000.50.

Zagreb, 21. aprila. (Izv.) Devize. Berlin 24—25, Milan 353—370, London 290—300, Newyork (šek) 65—68, Pariz 600—625, Praga 130—145, Švica 1275—1300, Dunaj 0.86—0.90, Budimpešta 8.75—9.26. Valute. Ameriški dolarji 64—65, nipo-

leondori 200—0, italijanske lire 345—355. Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Devize. London 315.85, Pariz 632, Newyork 70, Milan 387.30, Praga 139, Berlin 25.30, Dunaj 0.93.

Prekmurje.

p Notar Koder, znani organizator fašistske stranke v Murski Soboti, je zvest svoji preteklosti. Ko je videl, da z JDS ob volitvah ničesar ne opravi, zajezdil je prvo mesto na kvalificirani listi prekmurske »vérstvene« stranke. Nosilec liste je bil takrat gostilničar Kühr iz Markiševca, s katerim sta postala prijatelja na življenje in smrt. Ko pa je orožništvo o priliki protidržavnih demonstracij lansko leto kot osumljenega glavnega krivca dotičnih žalostnih izgrediv zaprlo tega »nosilca« Koderove liste, ga je tudi prijatelj Koder pošteno zatajil. Ker se je pa možu posrečilo spet priti na svobodo, ima med prvimi, ki mu zopet kličejo »hosana« in poleg tega še javno v »Prekm. Glasniku« — našega notarja Kodra. G. Koder voha, da so blizu volitve in treba bo spet kalinov za njegovo listo. V svojem družinskem listu »Prekm. Glasniku« pa posveča cele predale napadom na delavnega člana SLS g. Budina, ker si mu upa tu in tam kako pošteno zabrusiti pod nos. Da, da, za plotom stoji junak — — —

Štajerske novice.

š Velik shod Marijinih kongregacij na dekleta iz Slovenskih goric se vrši v ponedeljek, dne 29. t. l. pri sv. Petru na Gori blizu Maribora.

š Žrtev vojaške krutosti. Iz Slov. Bistrice se nam poroča: Dne 19. t. m. ob 16. uri 10 minut se je odigral na postaji Slov. Bistrica ob prisotnosti potnikov vlaka št. 44 naslednji žalostni in sramotni prizor: Srbski vojak je privedel civilno oblečena mladeniča iz Celja v Slov. Bistrico, kjer je mladenič hotel pobegniti, vsled česar je ustrelil vojak na kratko daljavo 20—30 korakov štirikrat za njim, ne da bi ga zadel. S petim strelom pa ga je ranil na roki, na kar se je mladenič ustavil, se obrnil ter mirno čakal. Vojak se mu je približal na dva koraka, izpregovoril par besed, dvignil orožje in ustrelil mladeniča v trebuh — kakor psa... Mladenič se je zgrudil ves oblit s krvjo. Zdravnik, ki je bil slučajno na postaji, je konstatiral, da zanj ni več pomoči. V par minutah je revež izdihnil. — Občinstvo se je zgražalo nad živinskim početjem tega »junaka«, (ki ne zadene drugače, kakor če nastavi puško na trebuh svoji žrtvi) in ki je na ta način povečal število onih, ki so v zadnjem času izgubili svoje mlado življenje. Pripominjam še, da je bilo v nevarnosti več železniških uslužbencev, ker se je streljalo brez premisleka. Radovedni smo, ali se bo ta kričeči slučaj kaj preiskal.

š Ponesrečeni stražnik. Nadstražnik Lovro Kralj pri državni policiji v Mariboru se je v četrtek popoldne v izvrševanju svoje službe težko ponesrečil. Pri kontroli transitnega vlaka Celovec—Gradec se je spomnil, da je pozabil ključ od pisarne kolo-dvorske policije. Vlak se je nahajal že zunaj pri izhodu. Ker je Kralj mislil, da se vlak odpelje že proti Pesnici, je radi ključa odskočil od voza, prišel pa z levo nogo tako nesrečno pod kolo, da mu je pretrgalo spodnji del noge (peto in stopalo). Prepe-ljali so ga z rešilnim vozom v bolnico, kjer mu bodo morali nogo v spodnjem delu amputirati.

š Preureditev selske službe pri sv. Benediktu v Slov. goricah. S 27. t. m. se preuredi pri pošti Sv. Benedikt v Slov. goricah dostavljanje poštinih pošilk po selskem pismonoši v naslednjih krajih: I. okraj: Sv. Trije Kralji v Slov. goricah, Trotkova, Obrat in Zenjak; II. okraj: Benedički vrh, Drvanje, Boškova, Ihova, Trstenik, Stungrov in Negovski vrh. — Dostavljalo se bo v I. okraju vsak torek, četrtek in soboto; v II. okraju pa vsak ponedeljek, sredo in petek.

Ljubljanske novice.

lj Odlični gost v Ljubljani. Znani učejnjak, Charles Sarolea, univerzitetni profesor v Edinburghu, je prispel v Ljubljano, ter se nastanil v hotelu Union. Profesor Sarolea je znan kot eden izmed največjih in najiskrenejših prijateljev male antante, posebno Čehoslovaške in Jugoslavije, ter je osebni prijatelj predsednika Masaryka.

lj Za »Prerod«... »Na velikonočno nedeljo je bilo pa toliko ljudi na Šmarni gori...! Pa skoraj sama mladina, pa vse pijano!...« Te besede je vjel poročevalec »Slovenca« mimogrede na ušesa iz pogovora dveh resnih mož. Sprejeti jih je treba, kakor navadno, v hiperboličnem zmislu; a podlaga bo le resnična in nadvse žalostna. Zopet bi lahko zaklicali: Kam jadraša slovenska mladina?... Ali ne v propad?!

lj Predavanje o »Načrtu zakona o občih državnih upravi« priredi »Društvo kognitivnih uradnikov politične uprave v Sloveniji« v nedeljo 23. t. m. ob 10. uri dopoldne v sejni dvorani mestnega magistrata ljubljanskega. Predava okrajni glavar dr. Pirkmayer iz Ptujja. Vstop prost. Društveni člani in vsi, ki jih predmet zanima, uljudno vabljeni. Odbor.

lj Na belo nedeljo 23. aprila vprizore štentjakske Orli ob 8. uri zvečer v Ljud-

skem domu veseloigro »Charleyeva teta«. Vstopnice se dobe v predprodaji v trgovini gospe Češnovar, Stari trg 16, v nedeljo 23. aprila pa v Sentjakovski Prosveti, Sv. Florjana ulica 15 I.

Ij Družba sv. Elizabete. Občni zbor družbe sv. Elizabete bo prihodnje, belo nedeljo 23. aprila ob 6. uri zvečer v Marijanišču. Pred občnim zborom bodo ob pol 4. uri litanije z blagoslovom. Članice, dobrotnice in prijateljice družbe prihitite, da se poživimo za delo krščanske milosrčnosti.

Ij Šišensko prosvetno društvo priredi v ponedeljek dne 24. aprila 1922 točno ob 8. uri zvečer v salonu gostilne Reininghaus (poleg Keršičeve gostilne) poučno predavanje s skioptičnimi slikami o francoski revoluciji. Člani in prijatelji društva se vabijo k obilni udeležbi. Vstop prost.

Ij Francosko predavanje. Gospod Gabriel Mourey, ugleden francoski kritik in poznavatelj zgodovine umetnosti, se bo na svojem potovanju po Jugoslaviji ustavil tudi v Ljubljani, kjer bo imel v nedeljo, dne 23. t. m. ob 8. uri zvečer javno predavanje v veliki dvorani univerze pod pokroviteljstvom tukajšnjega Francoskega Instituta. Predavanje o francoski skulpturi od 12. do 19. stoletja bo pojasnjevalo 80 izbranih skioptičnih slik. Vabljeni so vsi prijatelji umetnosti in francoskega jezika.

Ij Deželni muzej bo začel s nedeljo dne 23. t. m. zopet splošno dostopen vsako nedeljo od 9.—12. ure dopoldne.

Ij Javna dražba. Mestni magistrat razpisuje za ponedeljek dne 24. aprila 1922 ob 9. uri dopoldne v hiši Stari trg št. 17/II. javno dražbo raznega pohištva, posode, preprog itd.

Ij Prepovedano kupčevanje s konji. Ker so zaradi živinske kuge semji v Ljubljani prepovedani, so pričeli konjski trgovci prijajati na dvorišča g. Kneza pri Figovčevi gostilni prave konjske semje. Policija je dobila nalogo, da naj odločno nastopi proti zakotnemu semjišču na Knezovem dvorišču in je bilo že več konjskih trgovcev ovadenih.

Ij Policijska kronika. Vojaško puško je našel g. Filip Vodopivec v nekem železniškem vozu na Rakeku in jo izročil policijski direkciji. Neka trgovka se bo morala zgovorjati pri pristojni oblasti, ker je imela svoj špicerijsko trgovino do 19. ure 20 minut, torej 1. uro 20 minut delj odprto, kakor bi jo bila imela imeti: neki drug špicerist je pa imel trgovino odprto 1. uro 15 minut brez dovoljen čas. — Policija je aretirala zaradi berančenja že 16 krat predkaznovanega L. 1854 rojenega berača Jakoba Rozmana.

Ij Tatvine. Inj Zbožilovi je bilo ukradenih iz ročne usnjate torbice 800 kron denarja, in sicer je bila že tretjič na tak način okradena. — Notarju g. Francu Stupica iz Sv. Lenarta v Slov. Goricah je bila v nekem ljubljanskem hotelu ukradena rjavkasta ročna taška iz krokodilovega usnja, vredna 1800 kron. — Detektiv Ivan Podobnik je aretiral Zupanca Karla, ki je ukradel Ani Erženovi v Spod. Besnici 1200 kron denarja, katerega je med prazniki zapravil. — Policija je aretirala in izročila sodišču že 4 krat radi tatvine predkaznovano Marijo Druškovič, ker je ukradla y. predsojbi trgovca Avguščina škofa 8,6 kilogramov podplatov v vrednosti 2064 K. Ukradeni podplati so se lastniku vrnil.

Ij Našla se je zlata zapetelnica. Naslov pove uprava lista.

Cerkveni vestnik.

e Reforma koledarja. Pod predsedstvom kardinala Merciera zboruje te dni v Rimu mednarodni odbor francoskih, angleških, belgijskih in ameriških astronomov, da sestavijo praktične predloge za reformo koledarja in da določijo stalni dan za praznovanje velike noči. Prof. Pio Emanuelli, astronom vaticanske zvezdarne zagovarja ta-le načrt: Uredi naj se nov koledar, ki bo neizpremenljiv tako, da pade vsako leto isti dan v tednu na isti datum. To bi se lahko doseglo, ako bi se dali dnevi enega leta deliti s sedmico. Da se to omogoči, bi bilo treba leto začeti z dnem, ki bi ga sploh ne uvrstili v tednu. Ta dan bi bil obenem novoletni dan. Novemu letu bi sledilo 52 tednov, t. j. 364 dni. Teden se začne z nedeljo. Ob prestopnem letu bi bilo treba en dan vmes vriniti, najbolje za 30. junijem, ki bi bil zopet zase in ne uvrščen v koledarskem tednu. Velika noč bi se po mnenju predlagatelja vselej praznovala drugo nedeljo v aprilu. Ako bo te predloge konferenca odobrila, se bo morala sklicati še druga, ki se je bodo udeležile cerkvene avtoritete, da se uredi liturgična vprašanja.

Družba sv. Elizabete v letu 1921.

Ustanovitev družbe.

Družba sv. Elizabete je posestrima družbe sv. Vincencija Pavlanskega. Zasnovele so jo 12. junija 1917 kot konferenco sv. Elizabete požrtvovalne gospe in gospodične za stolno župnijo v Ljubljani. Še isto leto so vstale podobne konference za ostale ljubljanske župnije; nekoliko pozneje tudi v Spodnji Šiški, Vodmatu in Tržiču. Od početka so razvile vsaka zase obsežno delo na prostrancem polju krščanske milosrčnosti. V enotno družbo pa so se strnile, ko je škofijstvo potrdilo z odlokom z dne 1. junija 1918 »družbo sv. Elizabete« za ljubljansko škofijo.

Uredba družbe.

Družbo tvorijo delovne članice, podporne članice in dobrotniki. Delovanje pa vodijo: a) konference ali podružnice; b) osrednji svet; c) občni zbor. Težišče delovanja je v konferencah. Konference so nekako avtonomne, upravljajo same svoje premoženje in se v odboru pomlajajo vsako leto. Pri rednih sestankih konference organizirajo članice delo, nabirajo doneske in tako vzdržujejo živo zvezo med

družbo in trpečimi. Osrednji svet zastopa družbo na zunaj.

Statistika družbe za leto 1921.

V letu 1921 je družba imela 8 konferenc z 81 delavnimi članicami in 698 dobrotniki. Skupna vsota zbranih darov je znašala s preostankom iz leta 1920 142.476 kron 81 vin., skupna vsota vseh podpor pa 112.065 kron 90 vin. Podpirancev je bilo 426, od teh 123 družin, 21 samcev, 140 samic, 125 otrok, 17 bolnikov. Podrobna statistika posameznih konferenc je sledeča:

Table with columns: Konferenca, letna prispevka, letna prispevka, letna prispevka, zbirke K, podpore K. Rows include stolna, Marijinega omenjenja, pri sv. Petru, pri sv. Jakobu, v Šiški, trnovska, za Selo, Moje in Vodmat, v Tržiču, skupaj.

Želja in prošnja družbe.

Družba v letu 1921 ni nazadovala. Dočim je v letu 1920 nabrala 121.288 kron 51 vin. podpor in izdala 89.741 kron 66 vin., je nabrala l. 1921 142.476 kron 81 vin. in izdala 112.065 kron 90 vin. Vsekako pa želi napredovati, zakaj še so nerazredčene vrste trpečih. Žato potrebuje družba prav obilo delavnih članic in darežljivih dobrotnikov. Velikodušna srca, odprite se in prihitite na pomoč! Vse kar storite in darujete, vam vznikne v nebesno cvetje sv. Elizabete.

Vestnik S. K. S. Z.

* Katoliško izobraževalno društvo v Škofji Loki. Ze dolgo ni bilo poročila o delovanju izobraževalnega društva v Škofji Loki. Tih, mirno deluje to društvo, ne mara, da bi se o njem pisalo, ker se zaveda, da je bistveno za vsako društvo — resno delo. In delo, ki ga vrši to društvo v letošnji sezoni, zasluži javne pohvale. Društvo z vso vneto stremi za tem, da izobrazuje in zabava. Izobrazbi služijo zanimiva skioptična predavanja (Pompeji, Vezuv, Vatikan, Rim, Francoska revolucija), pri katerih je gospod svetnik Čerin temeljito in poučno obrazložil zanimivo stvarino ter nudil lep učinek. Zabavi pa služijo izvršne igre, izmed katerih je posebno omeniti: Materja blagoslov, Napoleonov oficir, Čarovnica ob jezeru — igre, ki so pri popolnoma novi krasni opremi odra dosegle izvršne uspeh. A vse prireditve je nadkriljevala uprizaritev »Prababice«, ki je izzvala zasluženo priznanje. Da je občinstvo dovezno tudi za klasična dela. Je v polni meri dokazala uprizaritev te igre. Z največjo napetostjo so navzoči prisostvovali pretresljivi žaloigri. So pa bile vse vloge v rokah inteligentnih igralcev, ki so svoje vloge doživljali in zato močestno prednašli. Naravnost slajna je bila globoko občutena igra Berta, katere vreden drug je bil simpatični, ljubki in mrki Jaromir. Nesrečni oče in stari oskrbnik sta bila silno prikupljiva; enako so bile tudi manjše vloge dovršene odigrane. Temu poročilu naj še sledi kratka pripomba o orlovskem delovanju. Škofjeleški Orel si teden za tednom v rednih fantovskih večerih utrjuje načelno izobražbo, ki mu jo podajajo različni predavatelji. Tako skuša to društvo vsestransko zadovoljiti vse, ki so v njegovem okrilju!

Socialni vestnik.

s Delavska gibanja na Češkem in Slovaškem. Po tritedenski stavki so se delavci v steklarskih tovarnah zopet podali na delo pod pogojem, da tvorijo dosedanja kolektivna pogodba podlago za nadaljna pogajanja, na kar so podjetniki pristali. Tekom pogajanj so podjetniki znova predlagali znižanje mezd, kar pa delavci po glasovanju z veliko večino odklonili. S tem je nastopila kriza znova. — Dne 21. aprila je stopila na Slovaškem za lesne delavce nova kolektivna pogodba v veljavo. Ona predvideva 20 % nižje plače, kakor so bile dosedanje.

Dijaški vestnik.

d Z. O »Zvezdac. Danes ob 6. uri je sestanek v Ljudskem domu. Prinesite seboj članarino! — Podpredsednica.

Narodno gledališče.

DRAMA.

22. aprila, sobota: »Namišljeni bolnik«. C. 23. aprila, nedelja: »Marija Stuart«. Iven. 24. aprila, ponedeljek: »Namišljeni bolnik«. E. 25. aprila, torek: Zaprt.

OPERA.

22. aprila, sobota ob pol 8. zvečer, »Luizac. Red A. 23. aprila, nedelja: »Hoffmannove pripovedke«. Gostovanje ge. Vesel-Pola iz Zagreba. Izven. 24. aprila, ponedeljek: Zaprt. 25. aprila, torek: »Hoffmannove pripovedke«. Gostovanje ge. Vesel-Pola iz Zagreba. D. Uprava ljubljanske drame je pozvala našo odlično domačo umetnico, tragedijko Marijo Vero, ki je že drugo leto priljubljena članica belgajskega gledališča, da gostuje v Ljubljani v Schillerjevi tragediji »Marija Stuart« v naslovni vlogi ter v glavni vlogi Wildanove drame »Hibernec«. Umetnica se je povabila odzvala in bode gostovala pri nas sredi maja.

Prosveta.

pr Umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu. V nedeljo, dne 23. t. m. ob 11. uri dopoldne se odprli letos še druga razstava upodabljajočih umetnosti. Razstavijo: V. Kos, M. Mušič, D. Vidmar, N. Vidmar in Fr. Zupan.

pr Upodabljajoča umetnost in naše občinstvo. Umetnostna razstava bratov Kraljev se je zaključila. — Odprta je bila nad mesec dni, a obisk razstave in nakup umetnin je bil tako slab, da se je čuditi. Ali ni v Ljubljani, stolici Slovenije prav nobene inteligence, koji bi bila umetnost duševna potreba. Poglejte Zagreb in druga mesta. — Naša publika potrebuje tudi pri resni umetnosti barnumske, reklame.

pr Koncert praškega pevskega zbora »Smetanec« je pod svojim pevovodjem R. Černým dokazal po eni strani izredne pevke vrline, po drugi pa sijajne lastnosti češke umetne pesmi. V zboru smo posebno občudovali velikansko pevsko izvežbanost (tehniko), pa tudi samozatajno pevcev, ki omogočajo to nezasišano enotnost zbora kot celote in glasov kot sestavnih delov, da zbor doni polno kot orgle in človeku sapa zastaja in mu kri polje k srcu. In ta čistost v zavedanju, ta ritmična točnost, ta polnost, gostota, ki pa se z lahkoto izliva iz goščinih grl: in kako je vse, kar naj bo vezano, res vezano, da plava kot mogočno zvonjenje! Trdot nikjer nobenih, nikoli ne zakriče, I. tenor ima celo najsišnejše višine (v celotno cis) izredno mehke, voljne, eterično čiste. Samo enkrat se je začutil rahel prilisk v I. in II. tenorju, pa le v nekaj tonih. Poleg tega je pozornosti vredno obdelovanje, kjer vsaka količica izrazita, oziroma samostojna misel v vsakem posameznem glasu določno vzplava nad ostalo glasovno gladino. Imajo tudi neki svoj poseben češki način upodabljania, ki pač poteka iz izrazitega, odločnega, mestoma rezkega ritma češkega jezika (sinkopiranega), kar daje melodični črti posebno izrazite obrise. In še eno: zbor ima nezasišano tenek sluh: peli so vse na pamet, nazivlje temu, da je bilo v skladbah polno kontrapunktnih, harmoničnih, ritmičnih težkoč in vendar melodična samostojnost nikjer ni omagovala, najtežje alteracije in harmonične anomalije so se glasile sveže kot v najboljšem orkestru, vsa ritmično-agogična prevejanost je brez najmanjše splošne brzela v svojem gibkem toku. Seveda je to mogoče le, če je vsak pevec v zboru užil visoko splošno glasbeno in posebno glasovno izobrazbo. Če se posreči naš konservatorij ohraniti in ga v nameravanem obsegu izpopolniti, smemo upravičeno upati, da tudi pri nas kdaj vstane zbor, ki bo kos enakim nalogam. — O posameznih skladbah samo to-le: Tovačovskega »Vlasti« nas je takoj vse prevzela, Dvořákova »Milenka travničarka« se odlikuje po jasni glasbeni zamisli, J. B. Foersterjev: »Svatý Václav« je silna skladba z ogromno etično in glasbeno močjo, njegov »Oráč-Kristus« je skrajno preprost po motivu, pa globok in lep kot mistični Bilkov orječ Kristus, in sega do skrivnostnih sic globin, da vzvalove v iskrenem čuvstvu V. Novákova: »Dvanáct bílych sokolů« zlasti v drugem delu čudovito naraste v grozeč vihar, ki mu ritmično-agogični sunki dajo elementarno strasten priznak. J. B. Foersterjev osmeroglasni »Hymna« je veličasten psalm; kakor da se svetovja giblejo v tečajih, kakor da valujejo morja in se iz njih dvigajo prelestni korali otoki, tako poteka spev in v posameznih glasovih vstajajo glasbene misli in se zopet pogrezajo v tem silnem glasovnem potopu: dvorano je zalilo to valovje s svojimi globinami in nevrjetnimi, pa kot pena lahko se dvigajočimi višinami. P. Křížkovskega »Utonulac« je vsled sijajne interpretacije nekaj kralov delala vtis globokosti in neizmerne širokosti; posebno se nam je vtisnil v spomin sprelepi marcato v pp. Smetanova »Kolačká« je pa tudi ves naš kmet, z močjo v pridni roki, vero v pošteno srcu, ljubeznijo do ubega doma, s pesmijo na ustnicah, ki gre preko ožarjenih poljan. Koncert je bil razprodan gostje so prejeli več vence, občinstvo je koncema kot en mož obse-delo, hrepence po še novi krasni; bratom čestitamo in veselimo, da se novi mogli ta, danes prvi češki — morda sploh prvi slovanski zbor poslušati. Bog z Vami, bratje, in sreča in blagoslov na Vašo pot!

Dr. K. pr Moliere: Namišljeni bolnik. V lesonjem sporedu naše drame, ki bi ga mogli nazivati repertoarski quodlibet smo napravili poklon tudi Molieru in njegovim umetnosti poleg komplimentov drugim avtorjem iz vseh vetrov. Počastilo Molieru je upravičeno, mislim, vse bolj kakor drugim, ki jih nisem mogel videti zadnja dva meseca radi svoje bolezni. — Namišljeni bolnik sodi med najboljša Molierjeva dela, za kar govori že to, da je komedija obdržala nad 300 let svojo vrednost in da te tudi danes zadovolji. Ta komedija je satira na namišljene bolnike, zdravnike, juriste in ljubeznive žene druge izlaje, ki komaj čakajo smrti svojih mož, ki so jih poročile kot vdove. Argana ozdravi dvojnih njegovih bolznih — namišljenih telesnih in resničnih duševnih — njegova služkinja Toinette v družbi z njegovo hčerko Angeliko. Komedija je lična antikviteta kakor mizica in vitrina z nebroj skritimi predčelki, polnimi duhovitih domislekov in učinkovitih dovtipov, ki so vkljub svoji enostavnosti še danes nesmrtni. Njihova grobost je pa pečat časa, ki je v njem živel Moliere. — Argana se lahko pojmuje kakor v svojo bolezen zagrizenega tirana, ki muči vso svojo okolico in še svoji hčeri izpolni srčno željo samo zato, da se nad ženo maščuje. Lahko pa je ta značaj tudi značaj dobrodušnega slabiča, ki je žrtve svoje domišljije in ljudi krog sebe. G. Daneš ga je igral v tem zmislu, živo, lahkotno, tako da si vedel, da možiček ne bo niti ptiču skaltil vode. Dobra partnerica mu je bila gospa Juvanova v vlogi služkinje. Le zdravnik bi bila morala morala igrati dostojanstveneje v glasu in kretnjah. V tem oziru mi je bil tudi g. Peček kot Diaporus premlad, dočim je bil njegov sin Tomaž v maski, mimiki in besedi kot višek glavnosti in je bil uspeh njegove igre popoln. Pohvaliti treba tudi ostale igralce in igralce, ki so pod večšo roko režiserja varovali skupnost igre pri repriži, ki sem jo videl ar.

pr Smrt bolgarskega znanstvenika V Sofiji je 11. t. m. umrl član bolgarske akademije znanosti in bivši konzul v Solunu Atanas Sopov, star 72 let.

pr Izdajna »Slovenske Solske Matice« za l. 1921. »Slovenska Solska Matica« je za l. 1921 izdala: Letno poročilo, ki ga je sestavil Jakob Dimnik. — Fr. Fink: Posebno ukoslovje pouka v elementarnem razredu osnovnih šol. — Dr. L. Pivko in A. Schaup: Telovadba (2. zvezek). — XIX. zvezek Pedagoškega zbornika.

pr Gledališča v Rusiji. Sovjetski komisar za prosveto Lunačarski poroča v moskovskih listih, da gledališka umetnost v Rusiji še nikdar ni bila na tej višini, ki jo zavzema sedaj. Komorno gledališče v Moskvi je zadobilo svetovno sloves. Za njim ne zaostaja novo Hudočevsko gledališče, kakor tudi ne Stanislavskova opera v Petrogradu.

Vlada je omogočila zgrahtev kolosalne »Proletarske arene« v Moskvi in »Delavskega gledališča« v Tiflisu. Zanimanje za gledališke predstave je zelo veliko in je stanje gledališč prav povoljno

Turistika in sport.

Klub kolezarjev in metelklistov »Hirijac« v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 23. t. m. »Otvorilne dirke« na progi Ljubljana—St. Vid. Start in cilj 2-200 km v Zg. Šiški. Začetek ob 14. uri 30 minut. Na cilju promenadni koncert. Dirka se v sledečih kategorijah: Novinci 8 km, Juniori 5 km, Seniori 3 km, Glavna 10 km, Damaka 2 km, Handicap 2 km, Hrv. podsavezna 5 km, Tolažilna 3 km. Posebno zanimanje vlada v športnih krogih že sedaj za damsko dirko, kar je gotovo nekaj novega za Ljubljano. Razven tega se bodo nudi slavnemu občinstvu gotovo srditi boji za zmago v glavni dirki med našimi in hrvatskimi prvaki. Zvečer ob 19. uri 30 minut v hotelu »Tivolice« športni družabni večer. Razdelitev nagrad in dirke na aparatih v dvorani. Vstopnina na cilju: Sedeži I. vrste 10 Din, II. vrste 5 Din, stojšča 2 Din, člani in dijaki proti izkaznici 1 Din, pri večerni prireditvi 3 Din. Vstopnice sedežev na cilju veljajo tudi za večerno prireditev. (k)

Dirkaži in vodstvo dirke so vabljeni na sestanek, kateri se vrši v soboto, dne 22. t. m. ob 20. uri v mali sobi restavracije hotela »Sonce«. — V nedeljo, dne 23. t. m. ob 13. uri zbirališče klubovih članov, dirkačev in prijateljev kolezarskega športa na Dolenski cesti (Karlovski most) ter z godbo odohod na dirkalni prostor. (k)

S. V. Rapid — S. K. Primorje igra v nedeljo, dne 23. t. m. ob 16. uri na igrišču S. K. Hirije nogometno tekmo, ki obeta krasen uspeh. Rapid znan po svojih zadnjih zmagah v Ljubljani in Mariboru, najde v S. K. Primorju, ki nastopa v letošnji sezoni v popolnoma novi postavi resnega nasprotnika.

S. K. Primorje vabi vse članstvo, da se zanesljivo udeležijo sestanka, dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji »pri Rožic«, Zidovska ulica, kjer predava novi društveni trener o nogometu.

JUGOSLOV. KNJIGARNA V LJUBLJANI

priporoča za majnik cerkvenim zborom: Faist Ant.: 10 cerkvenih pesmi za mešan zbor. Part. 6 Din, glasovi po 1 Din. Ferjančič Fr.: Lavretanske litanije za mešan zbor. Part. 2 Din. Foerster Ant.: Lavretanske litanije za mešan zbor. Part. 2 Din. — Marijine pesmi za mešan zbor. Part. 5 Din, glasovi po 1 Din. — 6 Marijinih pesmi za ženski zbor. Part. 5 Din, glasovi po 2 Din. Gerbič Fr.: Slava nebeski Kraljici. Marijine pesmi za mešan zbor. Part. 12 Din (glasovi razprodani). Grum Anton: Odpevanja pri lavretanskih litanijah. Part. 6 Din. Hochreiter E.: »Immaculata«, 12 Marijinih pesmi za mešan zbor in orgle. Part. 6 Din, glasovi po 2 Din. Laharar L.: Smaršne pesmi za mešan zbor. Part. 5 Din. Leban J.: Zbirka cerkvenih pesmi za mešan zbor. Cena 5 Din. Premrl St.: Godovnice, 17 Marijinih pesmi za mešan zbor. Part. 5 Din, glasovi po 2 Din. — Smaršne za mešan zbor. Part. 4 Din, glasovi po 1 Din. Sattner p. H.: Marijine pesmi za mešan zbor (partitura razprodana) glasovi po 2 Din. — 12 napevov pri lavret. litanijah. Cena 5 Din.

Dobra teta in mati ima doma vedno nekaj steklene lekarne. Feller je prijetno dišečega »Eisbaflinac«. Dobra sluzi za drnenje brta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za usta, kožo in glavo. Je mnogo močnejši, izdatnejši in delujoči kot Franc. kuzanje. 3 dvojn. steki ali 1 špeci. steklen. z zamotom in poštno pošlje za 72 K. Eugen V. Feller, Stubica donja, El-atrg 131. Hrvatsko

Meteorološko poročilo.

Table with columns: Čas opazovanja, Temperatura v mm, Vetrovni meter v C, Relativna vlažnost v C, Nebo, vetrov, Pa. vrsta v mm. Rows include 20.4. 21 h, 21.4. 7 h, 21.4. 14 h.

Mlajšo stenotipistko

veščo slovenskega in nemškega jezika iščemo za takojšnji nastop. Oferte z zahtevno plačo, ustmeno ali pisмено, v stavbi pisarni VILJEM TREG, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 10. 1433

Vrtnar samec, izurjen v vseh strokah vrtnarstva, sadjarstva in vinarstva, išče v visokih krogih primerno stalno mesto. Nahaja se v neodpovedani službi. — Naslov se izve pri upravnistvu Slovenca pod št. 1497.

Gorenjsko dekle srednjih let, nemščine. — Poudbe z referencami in zahtevno plačo na poštni predal št. 133 v Ljubljani. 1508

Sprejme se mlado, snažno, dobro vzgojeno poštenih staršev za pomočnik sprajljanje sob in k otrokom. Naslov v upravi Slovenca pod št. 1492.

ISCE SE TRGOVSKI SLUGA

dostojnega vedenja, več slovensčine in nemščine. — Poudbe z referencami in zahtevno plačo na poštni predal št. 133 v Ljubljani. 1508

Mlajšo pisarniško moč izurjeno in zanesljivo, sposobno tudi začasno potovanje, sprejme večje industrijsko podjetje. — Poudbe pod »Trajno II-D-1« na Interreklam d. d. Zagreb, Ilica 21.

Pohištvene mizarje

sprejme pod ugodnimi pogoji
J. ČERNE, št. Vid n. Lj.

Agente iščemo

za obisk zasebnikov za prodajo časa primerne, lahkega predmeta, potrebne v vsakem stanu. Dober zaslužek, minimalen trud. Oglasiti se je na upravo SLOVENCA pod šifro »L. 1477«.

Fani Brilly, Ljubljana

Resljeva cesta št. 22
 klobučarstvo in slamnikarstvo
 Preoblikovanje, nakinečevanje, moderniziranje vsakovrstnih slamnikov in klobukov za dame in gospode. 1521

VELIKI SEMENJ

za živino in blago se vrši
 dne 27. aprila v Strugah
 pri Dobropolju.

Kupci in prodajalci se vabite na
 obilno udeležbo.

PARCELA naprodaj

v Vrhovčevi ulici v Ljubljani. — Naslov
 pove upravništvo Slovenca pod št. 1512.

HIŠA

se išče v Ljubljani ali v pred-
 mestju, event. tudi zamenja z
 lastno lepo hišo (posestvom) na
 prometnem kraju na Dolenjskem
 ali se ista proda.

Ponudbe na
 Anončni zavod Drago Beseljak
 in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5.

Kupim srebrne krone

ter jih dobro plačam. — J. POLSE,
 Ljubljana, Rožna dolina št. 106. 1495

Prodajam:

okrog 3000 kg dobrega sena za konje in
 3000 kg za govedo 3500 kg slame in
 1000 kg škope (slame za streho). 1522

RUDOLF PETERLIN,
 KOMENDA PRI KAMNIKU.

Slav. občinstvu se priporoča
JAKOB JANEŽ,

oblastv. konces. vodnjakarski
 mojster v Ljubljani, Hradeckega
 vas 32. — Izdeluje VODNJAKE
 vseh vrst po najnižji ceni.

Važnejše podjetje v Ljubljani išče za **skladiščnika**
 takojšen nastop vestnega in energičnega
 z dobrim poznanjem elektrotehničnega materijala. V poštev
 pridejo samo resne osebe, ki razpolagajo z dobrimi pri-
 poročili. — Ponudbe z navedbo referenc pod: »STALNO
 MESTO 1517« na upravništvo »Slovenca«.

Josip Neškudla,
 Jabloné nad Orlicem 86, Čehoslovaška.
 Tovarna cerkvenih paramentov, raznovrstnih zastav
 in cerkvenega orodja. — Priporoča se prečistiti du-
 hovščini za dobavo vseh v to stroko spadajočih pred-
 metov kakor: mašne plašče, pluviale, dalmatike,
 cerkvene in društvene zastave, keube, monstrance,
 svečnike itd., sohe, križeva pota v poljubni izvršitvi
 in cen. — Solidnost tvrdke jamčijo nebrojna po-
 hvalna pisma in 110 letni obstoj firme.
 Vsi cerkveni predmeti so corine presti. — Na vsa
 vprašanja takoj odgovori ali predloži vzorce
J. NEŠKUDLA, Ljubljana, hotel „Tratinik“.

Modni salon damskih klobukov **IVA ŠILER - Ljubljana**
 Kongresni trg 6

se priporoča z najsolidnejšimi cenami. Sprejema vsa popravila,
 tudi prelikanje moških klobukov in slamnikov.

Parna žaga Fran Ravnikar
 mestni tesarski mojster
 Ljubljana, Linhartova ulica št. 25
 kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne
 vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Kostanjev les
 prosto vagon in večje množine v gozdu kupi
J. POGAČNIK, Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 1, I.
 POSREDOVALCI SE DOBRO PLAČAJO!

POSESTVO

veliko okoli 40 oralov, se išče v
 nakup. Ponudbe na An. zavod
 Drago Beseljak in drug, Ljub-
 ljana, Sodna ulica št. 5. 1510

PREMOG in CEMENT

prodaja najcenejše H. PETRIC, Ljub-
 ljana, skladišče Balkan. 1324

Naznanjam cenj. odjemalcem in občinstvu,
 da sprejemam
 v Ljubljani na Dunajski cesti št. 9,
 II. dvorišče

klobuke in slamnike

v barvo, belenje in preoblikovanje,
 kakor poprej.
 Cene zmerne! Postrežba točna!
 Se vljudno priporoča

1501 **J. Stemberger.**

Tvrdba O. ZAJEC,

Ljubljana, Sv. Florijana ulica 23,
 priporoča svojo bogato zalogo ku-
 hinijske posode, orodja, kovanja in
 drugih potrebščin.

PENZIJA GRINTOVEC

grščina Preddvor, pošta Tupališe pri
 Kranju, v najlepši, solčni legi, ob
 vznožju alp, se priporoča cenj. letovi-
 ščarjem in gostom. Električna razsvet-
 ljava, gostilna z najboljšo hrano in pi-
 jačo v penziji. Veliki prostori za različne
 zabave. Gledališče izobraževalnega dru-
 štva v Preddvoru v novi veliki dvorani
 penzije. Vozovi po naročilu na
 postajo v Kranju. 953

Kupim ali vzajem v najem manjšo

HIŠO z vrtom

v Ljubljani ali okolici. — SINKOVEC,
 Škofja Loka št. 17. 1416

110 hrastovih kolov za

ograjajo je na prodaj.

SEVER & KOMP., LJUBLJANA,
 1484 WOLFOVA ULICA 12.

FIAT

tovorni auto 2 in 3 in pol
 tone generalno poprav-
 ljeni nudi
J. Gorec, Ljubljana

Hrastove sode

od petroleja, olja in masti kupimo.
 Ponudbe s ceno na:
 LJUBLJANA, poštni predal 151.

SUKNO

za promenadne in športne oblike
 v bogati izbiri

A. & E. SKABERNE
 Ljubljana, Mestni trg 10.

Najstarejša slovenska PLESKARSKA IN LIČAR- SKA DELAVNICA

IVAN BRICELJ, Dunajska cesta 16
 v Ljubljani se priporoča.
 Izvršitev točna. Cene zmerne.

Gradbeno podjetje
ing. Dukič in drug
 Ljubljana, Resljeva c. 9.
 se priporoča za vsa v to
 stroko spada, oča dela.

Parquetne desčice

dobavlja in polaga v mestu in na deželi
Anton Bokal, Ljubljana
 Slomškova ulica št. 19. — Telefon 527.

Priporočamo vsakomur najsolidnejšo
 tvrdo pri nakupu:

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Najboljše šivalne stroje za rod-
 binsko in obrtno rabo, igle,
 olje za šivalne stroje. Istotam
 potrebščine za čevljarje, kro-
 jače, šivilje in sedlarje, žlice,
 vilice, nože, kravate, milo za
 briti, zobne ščetke, krtače za
 obleko, glavo in konje.
 NAJNIZJE CENE I
 NA VELIKO IN MALO I

Obleke za žante, dame in gospode,
 kakor vse perle raz-
 pošilja na debelo in
 na drobno po čudovito
 nizkih cenah veletro-
 vina in razpošiljalna
R. Stermecki,
 Celje št. 365, Slove-
 nija. — Zahtevajte ilu-
 strovani cenik. — Kar
 ne ugaia, se zamenja
 ali vrne denar.

Dr. ing. MIROSLAV KASAL

Oblastveno poverjeni stavbeni inž. in mesni stavbenik
LJUBLJANA, GRAD ŠTE 13.

Stavbeno podjetje in
 tehniška pisarna za
 betonske, železobeto-
 nske in vodne
 zgradbe, arhitekturo
 ter vsakovrstne visok-
 ke stavbe.
 Izvršitev - Projektiranje!

lišči, podgane, sianice, škurci
 in vsa golazna mora poginuti, ako porabite
 moje najbolje preiskušane in splošno hvalene
 sredstva. Kot proti voliškim in hišnim mišim
 K 16 za podgane K 20; za ščurke K 26 za steno-
 ke K 18 muševalec moljev K 10 in 20; proti
 mršom K 10 in 20; masto proti ušem in
 žuželk K 10 — in šivilni K 10 — za uši v obleki
 in perilu K 10 in 20; proti mršom na sadju
 in zelenjavi proti mravljam 10 in 20 K. Pošilja
 po povzetju Zavoda za ekspoz.
M. Jünker, Peiricjska ul. 3, Zagreb 39.
 Trgovcem pri vsakem odjemu popust.

ZA PLESKARSKA IN LIČARSKA DELA

SE NAJTOPLEJE PRIPOROČA SLAVNEMU OBČINSTVU IN
 PREČASTITI DUHOVŠČINI

☐☐ **TONE MALGAJ** ☐☐

PLESKAR IN LIČAR :: LJUBLJANA :: KOLODVORSKA ULICA 6

Popolnoma varno naložite svoje prihranke v
Vzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z. o. z.
 (poleg nunske cerkve).
 Hranilne vloge se obrestujejo s
4%
 brez odbitka rentnega in invalidnega davka. Hranilne vloge se lahko
 vplačujejo potom poštnoček. urada, vlagateljem so položnice brez-
 plačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene
 prejemke, proti poroštvu i. t. d.

GOSPODARSKA KOMISIJA ZA STVARNO DEMOBILIZACIJO
 bo prodajala dne 25. aprila 1922 ob 10½ uri

automobile.

Dražba se vrši v skladišču-barake na Friškovcu (casia
 na južno železnico) v Ljubljani.

Prodajali se bodo:

1. 45 PS osebni auto »Spa«.
2. 38 PS osebni auto »Nesseldorfer«.
3. 24 PS osebni auto »Laurin-Klement«.
4. 35 PS osebni auto »Puche«.
5. 22 PS osebni auto »Laurin-Klement«.
6. Tritonski tovorni auto »Büssing« z železnimi kolesi.
7. Enotonski tovorni auto »Adler« na vzmetih.
8. Petlonski tovorni priklonni voz.

Vsi vozovi so v dobrem, uporabnem stanju. — Kupec mora pri dražbi
 plačati 10 % kupnine takoj, ostanek pa tekom osmih dni, v katerem
 času ima tudi prevzeti izdraženi voz.

1429 Vladni komisar: DR. RUTAR I. r.

Najboljši so pravi AMERIKANSKI in angleški

SINGER-šivalni stroji

Singer-igle
 in
 nadomestni deli.
**LASTNA
 MEHANIČNA
 DELAVNICA**

Singer-olja
 sukavec
 svila itd.
**PRODAJA
 NA
 OBROKE**

— Singer-šivalni stroji Bourne & Co New York —

CENTRALA za kraljevino SHS Zagreb, Maruličeva 5. — Podružnice:
LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA 3,
 Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar, Brod n/S, Su-
 botica, Novi Sad, Maribor, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrov-
 nik, Podgorica, Be grad, Krusevac, Niš, Skoplje, Veles, Bitolj, Kragu-
 jevac, Zaječar i Stip. — Zastopstva so v vseh večjih krajih.

KORANIT

asbestni škripi - za pokrivanje streh

— najboljšo sredstvo sedanosti —

KORANIT je neomejeno trpežen.
 KORANIT tehta na 1 m² samo 12 kg.
 KORANIT ne odzbe in je nepremočljiv.
 KORANIT se ne lomi in ne trga, je elastičen.
 KORANIT je popolnoma siguran proti ognju.
 KORANITA vihar ne more odtrgati.
 KORANIT - strehe ni treba popravljati.
 KORANIT - streha je najcenejša, zato, ker je
 KORANIT - streha najbolj trpežna.

Vsa pojasnila daje in proračune pošlje:

Fran Hočevar
 Žirovnica—Moste, Goreniško.
 Glavni zastopnik KORANITA za Slovenijo.

Prometni zavod za premog d. d. v LJUBLJANI

prodaja iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog
 vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
 za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava
prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in
domačo uporabo ter kovaški in črni premog
 Naslov: **Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ul. 19**